ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗОРНИЦА“

гр. Плевен ,обл. Плевен, ж.к “Сторгозия“,е mail:dgzornica_pl@abv.bg, тел.:0879597614

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР: …….
/СИЛВИЯ ДИЯНОВА/

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

на ДГ „Зорница**”, гр.Плевен**
за периода 2024 – 2029 г.

Стратегията е разработена на основание чл. 263, ал. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Стратегията е одобрена от Обществения съвет с Протокол № 6 /14. 09.2026 г. на ДГ „Зорница“ и е приета с Решение на Протокол № 11 /11. 09.2026 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед № РД-08-26 /15.09. 2026 г. на директора.

Съдържание

I. Общи положения

1. Въведение
2. Нормативна база
3. История и развитие

II. Анализ и оценка на факторите на вътрешната среда

1. Анализ на образователната политика на детската градина
   1.1. Деца
   1.2. Образователен процес
2. Анализ на управленската политика на детската градина
   2.1. Кадровата политика на образователната институция
   2.2. Ефективност на разпределението на персонала
3. Здравеопазване
4. Материална база и техническа осигуреност
5. Финансиране

III. Анализ и оценка на факторите на външната среда

1. Социо-икономически анализ
2. Маркетингова политика на детската градина
3. Партньорства и взаимодействия на детската градина със семейството и останалите представители на социалната среда
4. Мястото на Детска градина „Зорница“ сред обществеността

IV. Стратегия за развитие на детската градина

1. Мисия на детската градина
2. Визия на детската градина
3. Цели на Стратегията
4. Ценности на институцията
5. Стратегически приоритети

V. Дейности на детската градина за реализиране на стратегията

VI. Очаквани резултати в изпълнение на поставените цели за постигане на желаната визия и изпълнението на мисията на детската градина

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Въведение

Стратегия 2024-2029 г. на Детска градина „Зорница”, гр. Плевен е система от педагогически идеи, начините за реализирането им и очакваните резултати, определящи актуалните цели и перспективи в развитието на детската градина за посочения период. Очертава в дългосрочен план пътя и насоките за развитие, основните тенденции, цели, задачи и приоритети в дейността на институция. С реализирането на стратегията ще се отговори на очакванията на всички участници в предучилищното образование.*Тя се основава на принципите на ЗПУО в съответствие с изискванията на чл. 263, ал. 4 и ал. 5 от ЗПУО; държавните образователни стандарти; приоритети на МОН; Европейска рамка за ранно детско развитие и е съобразена със спецификата на образователната институция.*

Опира се на миналия положителен опит и начертава ориентировъчна основа за развитие на детската интитуция, като търси ресурс и потенциал за осъществяването им, очертава силни и слаби страни на дейността и установява принципите и възможностите за успешна реализация.

В последните години образованието се оформи като национален приоритет.Това налож потребността от предефиниране на целите му, в частност на предучилищното образование подготовка на децата за училище, с оглед новите, динамично развиващи се социални икономически условия и съвременните насоки за развитие на европейското средн образование.

Основание за разработване на стратегия е продиктувано от новата динамика на социално-икономическите процеси и обществените очаквания за по-високо качество на образователната и възпитателна дейност.

Стратегията за развитие на Детска градина „Зорница” – гр. Плевен е изготвена въз основа на опита и компетенциите на педагогическата колегия и ръководството в сферата на възпитанието, обучението, социализирането и отглеждането на децата от предучилищна възраст, реализирани в условията на масовата детска градина и конкретизираните знания, умения и отношения за ниво 0 (подготвително ниво) в националната квалификационна рамка.

Разработването на Стратегията позволява да се анализират взаимодействията на детската градина с външната среда, като по този начин се извършва преглед и оценка на съществуващите стандарти и ценности, откриват се слабите звена, идентифицират се недостатъци и потребности.

Стратегията е основана на убеждението, че главна ценност в образователната система, в т. ч. предучилищното образование, е детето със неговата самоценност и всяка идея за развитие трябва да бъде разработвана през призмата на тази ценност.

Нашите приоритети отчитат специфичните особености и традиции на образователната среда в детската градина и представят нашите виждания за развитие на детското заведение и за формиране личността на детето.

Нашият екип поема отговорност за провеждане на политика, в която водеща роля имат отглеждането, възпитанието, социализирането и обучението на децата чрез удовлетворяване на техните потребности и интереси и се ангажира с постигането на очакваните резултати при пълна прозрачност и отчетност на управлението.

Стратегията ще даде възможност да се утвърдят условия за реализиране на система от управленски, административни и педагогически дейности, залегнали в нея и съобразени с традициите, социално-икономическите условия и съвременните образователни идеи, да се

утвърди авторитета на детската градина като институция, отговаряща на потребностите на обществото и европейските образователни изисквания.

Стратегия за развитие на Детска градина „Зорница”, гр. Плевен е съвкупност от взаимосвързани мисия, визия, принципи, дейности и цели, определящи нейната структура и съдържание.

2. Нормативна база за създаване на Стратегията:

Образователната политика на Детска градина „Зорница”, гр. Плевен е част от актуалната държавна образователна политика, отнасяща се до предучилищното образование. Дейностите в институцията са съобразени с действащите нормативни документи, стратегии, национални и оперативни програми:

1. *Закон за предучилищното и училищното образование.в сила от 01.08.2016 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 11 от 02.02.2023 г.*
2. *Закон за закрила на детето*
3. *Закон за здравето*
4. *Закон за защита от дискриминация*
5. *Етичен кодекс на работещите с деца*
6. *Конвенция на ООН за правата на детето*
7. *Кодекс на труда*
8. *Наредба № 5/03.06.2016 за предучилищното образование .*
9. *Наредба № 8/11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищно образование .*
10. *Наредба №4/20.04.2017 г. за нормиране и заплащане на труда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование;*
11. *Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (изм. и доп. ДВ. бр.7 от 25.01.2022 г.);*
12. *Наредба № 13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в системата на предучилищното и училищно образование;*
13. *Наредба за приобщаващото образование;*
14. *Наредба № 15/22. 07. 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;*
15. *Наредба за институциите в системата на предучилищното и училищното образование;*
16. *Наредба № 24/10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, изд. от министъра на образованието и науката и министъра на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 84 от 29.09.2020 г.);*
17. *Национална програма за закрила на детето (2019 г.);*
18. *Национална стратегия за детето (2018-2030 г.);*
19. *Национална програма за развитие „България 2030“ (РМС № 33/20.01.2020 г.);*
20. *Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030);*

21. *Стратегия на Европейски съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа“ 2030 г.;*
22. *Стратегия за възпитателната работа в образователните институции /2019 -2030 г./*
23. *Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);*
24. *Европейска референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот;*
25. *Оперативни и национални програми.*

3. История и развитие

Детска градина “Зорница“, гр. Плевен отваря врати за работа с деца на 07.04.1973 г. с 4 групи детска градина и 2 яслени групи. Годината е историческа, детското заведение е ново. Детската градина получава своето име „ Зорница“.

Въпреки демографския срив на населението и раждаемостта през последното десетилетие, Детска градина “Зорница“ – гр. Плевен продължава да работи с 4 градински възрастови групи и 2 яслени групи в кв. „ Сторгозия“.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ФАКТОРИТЕ НА ВЪТРЕШНАТА СРЕДА

1. Анализ на образователната политика на детската градина:

1.1. Деца

Детска градина “Зорница“, гр. Плевен е институция, в която се отглеждат, възпитават, социализират и обучават деца от 1 година и 3 месеца/години до 7 години в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищно образование. В детската градина се приемат деца по желание на родителите, като не се допуска подбор по пол, етническа, религиозна и социална принадлежност или по друг дискриминиращ признак. Зачитат се Конвенцията за правата на детето, Законът за закрила на детето и Конституцията на Република България.

Детска градина “Зорница“, гр. Плевен функционира с 6 групи, от които 2 яслени, 4 възрастови групи в гр./с./кв. гр. Плевен, ж.к.“Сторгозия“, от които след Решение на ПС № 11 от 11.09.2026г. 3-та възрастова група е разновъзрастова.

За учебната 2026/2027 г. са приети 146 деца, разпределени както следва:
1-ва яслена група – 16 деца;
2-ра яслена група-14 деца;
1-ва възрастова група- 22 деца;
2-ра възрастова група – 29 деца;
3-та разновъзрастова група – 32 деца;
4-та възрастова група- 33 деца;

Въпреки трайният демографски спад на раждаемостта, през последните три години се наблюдава тенденция към повишаване броя и обхвата на деца в Детска градина “Зорница“, гр.

Плевен

Силни страни	Затруднения
1. В основната сграда работят всички възрастови групи. 2. Механизъм за безпроблемна адаптация на децата в условията на детската градина. 3. Утвърждаване на личностно ориентиран и позитивен подход на възпитание. 4. Създадени са условия за „равен старт“ на всички деца. 5. Изграден имидж на детската градина 6. Детската градина работи с пълен капацитет групи и деца 7. Финансиране по системата на делегиранбюджет, основан на единни разходни стандарти за издръжка на 1 дете 8. Незначителен брой деца, напуснали детското заведение 9. Развиване на приобщаващо образование чрез насърчаване включването в предучилищно образование на рискови групи 10. Осигуреност на детската градина с педагогически кадри с висше образование 100% 11. Наличие на организации и фирми, предлагащи курсове за поддържане и повишаване на квалификацията 12. Утвърдена екипност в работата на различни нива 13. Участие на представители на педагогическия екип в подбора на учители 14. Създадени условия за лична изява, професионална удовлетвореност и кариерно развитие на педагогическите специалисти 15. Приобщаване на децата към националните ценности и традиции 16. Балансиран и гъвкав дневен режим 17.Приемат се и деца СОП, като за тях са осигурени грижи съобразно потребностите, включително консултации и работа с психолог,	1. Необходимост от модернизация на сградния фон 2. Липса на физкултурен салон 3. Брой деца в група и средна посещаемост над норматива 4. Недостатъчно модернизирана материална база, осигуряваща сигурност и безопасност и стимулираща интереса надецата за максимална изява на техните способности 5. Недостатъчен брой методични кабинети. 6.Липса на съвременна спортна база на двора и остарели уреди за игра на детските площадки. 7. Силна феминизация и липса на млади специалисти, следствие на непривлекателност на учителската професия 8. Слабо участие на родителите в дейността на детската градина 9. Нарастваща агресивност сред децата 10. Неблагоприятни социални фактори – много от семействата са зависими от финансовата криза и безработицата 11. Недостиг на средства за издръжката на детската градина

логопед и ресурсен учител. 18. Много добри резултати при подготовка на децата за училище. 19. Осъществена е приемственост ясла – детска градина – училище. 20. Осигурено е здравно обслужване и профилактика. 21. Има добре функциониращ Обществен съвет.	
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Разчитане на творческия заряд, креативност, изобретателност, любознателност и висока сензитивност на децата. 2. Стимулиране познавателната активност на всяко дете и позитивното общуване между децата. 3. Стимулиране на емоционалната активност на децата за сметка на напрежението, тревожността, агресивните и негативните прояви. 4. Добра диагностична работа по отношение на изоставането или избързването в развитието и създаване на адекватни условия за индивидуално развитие и диференцирани грижи. 5. Овладяване принципите и методите на позитивното възпитание чрез самоподготовка, вътрешна и външна квалификация.	

1.2. Образователен процес

Програмната система на детската градина е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, ориентирани към подкрепа на всяко дете в условията на детската градина, гарантираща неговото интелектуално, емоционално, социално, духовно – нравствено и физическо развитие, в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му.

Детска градина "Зорница", гр. Плевен е детска градина, осигуряваща на децата модерна образователна среда за формиране ценностно – ориентирано поведение чрез стимулиране емоционалната интелигентност на детето.

Педагогическото взаимодействие е насочено към придобиване на компетентности (знания, умения, отношения), необходими за успешното му развитие и **пълноценна подготовка за училище**. То се осъществява чрез прилагане на субект – субектният подход между учителя – родителя и детето, като възрастните и детето са равностойни партньори в процеса на педагогическо взаимодействие.

Планирането на програмното съдържание е съобразно с възрастовите особености на децата и спецификата на групата. В зависимост от темите и програмните задачи, педагогическото взаимодействие е фронтално, групово и индивидуално, като приоритет се дава на груповата и екипна работа.

Познавателните книжки са авторски, с нестандартни приложения, което дава възможност на учителите за свобода и персонално творческо участие в образователния процес.

Детска градина “Зорница“, гр. Плевен е с традиции при използване на иновативни педагогически технологии и ИКТ в образователния процес. Достъпността и възможностите на много онлайн приложения, съчетани с тяхното безплатно използване, доведоха до бързото им проникване в образованието още от най-ранна детска възраст *(съобразно възрастта на децата, правилата за работа с компютър и възможностите на родителите)*.

Силни страни	Затруднения
1. Утвърдената организация на педагогическото взаимодействие в основната сграда е съобразена със спецификата на детската група. 2. Гъвкав дневен режим, осигуряващ равностойност на трите основни дейности: игра – обучение – труд. 3. Педагогическият екип работи по собствена програмна система с концептуална рамка, ориентирана към личностното развитие на децата, и авторски програмни помагала. 4. Използваме авторски създадени картинни тестове за проследяване постиженията на децата във всички възрастови групи. 5. Детето е поставено в центъра на педагогическия процес и подходите към него са: личностен, индивидуален, комплексен, ситуационен, интегрален. 6. При субект – субектното взаимодействие, учителите и помощник-възпитателите са партньори на децата в основните и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. 7. Сформираните методически обединения работят по планове с утвърдени графици и дейности за повишаване качеството на образователния процес. 8. Допълнителни дейности, организирани по желание на родителите и съобразно потребностите и интересите на децата: народни танци, , английски език, логопед и др.с квалифицирани и	1. Недостатъчна ангажираност на родителите в образователния процес. 2. Липса на обратната връзка за постиженията на децата и слаб интерес при някои родители по време на онлайн обучението. 3. Претовареност при използване на МТБ по групи.

сертифицирани треньори за талантливи деца, деца в риск и деца със СОП. 9. Работа с деца със СОП съвместно с ресурсен учител, логопед, психолог.	
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи:	
1. Стимулиране познавателната активност на всяко дете и позитивно общуване между децата. 2. Самоподготовка и допълнителни квалификации на целият персонал за по-добра екипна работа. 3. Усъвършенстване на умения за работа със съвременни образователни софтуерни продукти на част от екипа.	

2. Анализ на управленската политика на детската градина

2.1. Кадровата политика на образователната институция

Общата численост на персонала в Детска градина „Зорница“ – гр. Плевен е 30, от които:

2.1.1.Педагогически специалисти:

№	Длъжност	Брой	ОКС			ПКС				
			Магистър	Бакалавър	Профес. бакалавър	I	II	III	IV	V
1.	Директор	1	1				1			
2.	Заместник-директор *(ако е приложимо)*	0								
3.	Главен учител	0								
4.	Старши учител	6	6				2	2	2	
5.	Учител	3	2	1						2
5.	Логопед	1		1						
7.	Психолог	1	1							
8.	Ресурсен учител	0								
9.	Помощник на учителя	1								

2.1.2.Непедагогически персонал:

№	Длъжност	Брой	Образование/допълнителна квалификация
1.	Главен счетоводител	1	Висше магистър - икономическо
2.	Касиер домакин	1	Средно специално икономическо
3.	Помощник-възпитател	5	Средно/висше- бакалавър и курс за обучение на помощник-възпитатели
4.	Детегледачки	4	Средно// Висше
5.	Готвач	2	Средно
5.	Общ работник	1	Средно
6.	Медицинска сестра	5	Висше, ОКС „бакалавър“

Средна възраст на педагогическите специалисти е 40 год.
Средна възраст на непедагогически персонал е 36 год.

Силни страни	Затруднения
1. Квалифицирани педагогически специалисти с опит и стаж. 3. Наличие на психолог и логопед полезни в подобряване качеството и ефективността на работата с деца, родители и учители. 4. Силно мотивиран екип за изграждане и поддържане на авторитета на детската градина в синхрон с политиката на институцията. 5. Планирането на квалификационната дейност се извършва в съответствие с потребностите на детската градина 6. Поддържано постоянно високо ниво на квалификационни дейности за развитие на творческите интереси и новаторско отношение на педагогическите служители. 7. Придобиване на професионална квалификационна степен от все по-голям брой учители. 8. Изградена функционална система за повишавана на педагогическите компетентности на непедагогическия персонал. 9. Създадени условия за лична изява и	1.Прекалена административна натовареност на педагогическите специалисти. 2. Формално общуване с родителите от страна на помощник-възпитателите и детегледачките. 3. Голяма площ за почистване и дезинфекция: детската градина работи с персонал за 4 възрастови групи и 2 яслени групи. 4. Липса на помощник на учителя и допълнителни помощник възпитатели. 5. Недостатъчни средства за допълнително материално стимулиране на персонала.

професионална удовлетвореност. 10. Работа в екип на различни нива педагогически и непедагогически персонал. 11. Участие в национални и европейски програми и проекти.	
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Много добро професионално взаимодействие и добронамерено отношение към успехите на другите. 2. Съпричастност и оказване на помощ при затруднения – служебни и лични. 3. Ангажирано участие в живота на детската градина на всички членове на екипа. 4. Утвърдени традиции и ритуали на детската градина с обществена значимост и популярност. Приет и действащ Етичен кодекс на работещите в ДГ „Зорница“. 5. Популяризиране и обучения за включване на по-голяма част от педагогическите специалисти за участие в проектни дейности. 6. Създаване на условия за организиране и провеждане на междуинституционална квалификаиця. 7. Осигуряване на обратна връзка след всяка реализирана квалификация. 8. Контрол и оценка на резултатите от реализираните квалификацинни форми.	

2.2. Ефективност на разпределението на персонала по длъжности и сформиране на екипи

Педагогическите специалисти са разпределени в зависимост от групите, като по ОП НОИР „Подкрепа за приобщаващо образование “[1] е назначе логоед , а по ОП НОИР„Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ са назначени психолог и помощник-възпитател. Провеждане на дейности за педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца от уязвими групи, с повишена концентрация на деца от уязвими групи, осигуряване на допълнителен педагогически и непедагогически персонал- дейност2.

По съвсем различен начин е разпределението на непедагогическия персонал. Предвид голямата площ на Детска градина „Зорница“ и обширното дворно пространство, голяма част от работното време на непедагогическия персонал е заето в почистване и дезинфекция на помещенията.

Работата по проекти и оперативни програми спомага за оптимизиране на кадровия потенциал и подобряване качеството на образователния процес.

3. Здравеопазване в Детска градина „Зорница“

Като се взимат в предвид специфичните особености при формиране на детската физика и психика, всички служители се отнасят с голяма отговорност към организирането, провеждането и контрола за опазване здравето на децата от предучилищна възраст.

Създават се условия, съобразени с най-новите хигиенни изисквания, които спомагат за свеждане до минимум инфекции и простудни заболявания.

Здравеопазването се развива в три посоки:

Деца	Персонал	Родители
1. Стриктно спазване на изискванията към медицинските документи при постъпване в детското заведение. 2. Системност и изчерпателност при водене на индивидуалните медицински документи на децата. 3. Профилактични прегледи и всекидневен сутрешен филтър. 4. Редовно снемане на антропометрични данни на децата и информиране на родителите за тях. 5. Осъществяване на задачите по закаляването – Използване на всички възможности за подобряване всекидневното меню на децата в качествено и количествено отношение. 6. Стриктно спазване изискванията на медицинските органи при епидемия и карантина. 7. Осигуряване на индивидуален контрол върху деца с особени здравни проблеми – хроничност, диспансеризация и други.	1. Спазване на медицинските изисквания към здравните документи на новопостъпилите служители и актуализиране редовно същите на работещите. 2. Контрол на дейностите на учители и помощно-обслужващ персонал в решаване на здравни проблеми на децата. 3. Грижа за здравословното състояние на служителите с цел добрата им работоспособност и опазване здравето на децата. 4. Контрол на доставените продукти и приготвената храна със системата за управление на безопасността на храните или системата за Анализ на опасностите и критични контролни точки – HACCP. 5. Системен и строг контрол върху хигиената в детското заведение с приоритет на групите и кухнята.	1. Съвети и изисквания, относно здравословното състояние на децата, личната им хигиена и психически комфорт. 2. Информация за менюто на децата, изнесено на определено за целта място. 3. Своевременно свеждане до знанието на родителите на резултатите от прегледи, изследвания и други медицински мероприятия. 4. Осигуряване на образователна информация по актуални здравни проблеми: дипляни, табла, постери и др.

4. Материална база и техническа осигуреност

Детска градина „Зорница“ – гр. Плевен е общинска детска градина, разположена в квартал

„ Сторгозия“ населеното място.

Дворът е върху площ 7048 кв.м., затревен, с иглолистни и широколистни дървета, декоративни храсти, обособени площадки за игри със стари уреди и съоръжения и др., което осигурява възможност за пряк и непосредствен контакт на децата с природата.

Сградата е два етажа с функциониращи 4 групи за деца от 3-7 години и 2 групи за деца от ранна детска възраст – детска ясла.

Групите са оборудвани съгласно *Наредба № 24/10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, изд. от министъра на образованието и науката и министъра на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 84 от 29.09.2020 г.)*

Материалната база се поддържа и обогатява с общински средства, проектни дейности и дарения.

Силни страни	**Затруднения**
1. Детската градина разполага с необходимите учебно-технически средства, а екипите на всяка група използват всяка възможност за дообогатяване на базата. 2. Детската градина разполага с функциониращ кабинет за квалификация на персонала, обособен кабинет за логопед и психолог. 3.Подобрена образователната среда, благодарение на множество проекти, които се реализираха от екипа и дадоха възможност за закупуване на много дидактични, игрови, образо-вателни материали.	1. Липса на футболно игрище за провеждане на футбол, на турнири и игри. 2. Липса на физкултурен салон. 3.Освежаване на наличните съоръжения. 4.Липса на модернизирана образователна среда с интерактивна дъска, мултимедиен проектор, дигитални апарати, компютърна конфигурация, CD и DVD уредби, софтуерни образователни платформи 5. Недостатъчни и морално остарели играчки. Необходими са допълнителни средства за играчки. 6. Подмяна на кревати и матраци в групите. 7. Необходимо е оборудване на всички групи с компютър и интерактивна дъска.
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Мотивиране на родителите на децата за собствен труд и принос за обогатяване на МТБ. 2. Подмяна на пясъчниците с беседки или дървени къщички за игра на децата. 3. Подмяна на постелъчно и спално бельо в групите и на матраците. 4. Оборудване на групите с нови играчки. 5. Оборудване на всички групи с компютър и интерактивна дъска за нуждите на образователния процес. 6. Активно участие на обществения съвет .	

5. Финансиране

Детската градина е на делегиран бюджет в част „държавни дейности“, сформиран от основни и допълнителни компоненти на база брой деца по НЕИСПУО, което дава възможност за прозрачно и ефективно финансово управление.

Утвърден е план за финансово управление и контрол, интегрирана в дейността на образователната институция и включваща политики, процедури и правила, въведени от ръководството на детската градина, с предприети действия за развитие и подобряване на елементите на плана за финансово управление и контрол:

1. контролна среда;
2. управление на риска;
3. контролни дейности;
4. информация и комуникация;
5. мониторинг.

Финансова осигуреност с 1,2% от годишните средства за работна заплата на педагогическите специалисти и на педагозите в яслени групи за поддържаща и надграждаща квалификационна дейност на педагогическите специалисти чрез работещи правила за квалификационна дейност на персонала и механизъм за финансова подкрепа.

Силни страни	Затрудния
1. Основното осигуряване на дейността на ДГ „Зорница“ се извършва чрез системата на делеги - рания бюджет. 2. Функциониращ механизъм за финансово управление и контрол. 3. Коректно и редовно обезпечаване на средствата за заплати и въз- награждения, осигурителни вноски, работно облекло и СБКО. 3. Осигуряване на допълнителни средства за финансиране чрез проекти и дарения.	1. Движение на деца в ранна възраст в други детски градини.
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Предоставяне – отдаване под наем на помещения, за допълнителни приходи към бюджета . 2. Осигуряване на допълнително материално стимулиране на педагогическите специалисти и непедагогически персонал, съобразно приети вътрешни правила за организиране на работната заплата. 3. Ангажиране на родителите за участие със собствен труд и принос за обновяване на МТБ	

III. Анализ и оценка на факторите на външната – макро среда

1. Социално-икономически анализ

През последните години се положиха значителни усилия от държавата и общината за разширяване обхвата на децата в детските градини. Изграждането на хармонична и разнообразна образователна среда за осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование е основен приоритет. Осъществен е интензивен процес на интегрирано обучение на децата със специални образователни потребности (СОП).

Обществените очаквания за качествено образование обикновено се свързват с разбирането за устойчива образователна система, която осигурява знанията, необходими за пълноценното интегриране на детето, бъдещият млад човек в обществото. Интелигентният и приобщаващ растеж зависи от действията, предприемани в рамките на системата за учене през целия живот, насочени към развиване на ключови компетентности и постигане на определено качество на резултатите от обучението и възпитанието в съответствие с потребностите на всички деца. Това разбиране предопределя една по-съвременна концепция за съдържанието на предучилищното образование. Има нови ориентири за подобряване на качеството на образование, чрез използване на иновативни методи, технологии и извеждане на съвременни ключови компетентности, които да подготвят човека за справянето му в конкурентната среда още от ранна детска възраст**.**

2. Партньорства и взаимодействия на детската градина със семейството и останалите представители на социалната среда

Сътрудничеството със семейството като един работещ екип е в основата на иновационните търсения на Детска градина „Зорница“ , за споделяне отговорността при обучението и възпитанието на децата. Традициите ни в работата със семейството са за изграждане на позитивна среда, ориентирана към потребностите на детето.

Това партньорство ще продължи и в бъдеще, с разнообразни форми на взаимодействие в отворена образователна среда.

Силни страни	Затруднения
1. Педагогическият екип работи в тясно сътрудничество и партньорство с представителите на родителската общност. 2. Участия в общински мероприятия. 3. Активен обществен съвет. 4. Взаимодействие с културни и държавни институции. 5. Установени традиции в приемствеността с началните общообразователни училища. 6. Ползотворни връзки с обществени	1. Трудно активизиране на родителите за включването им в живота на детската градина: „Родителят – учител за един ден”, „Ден на отворени врати”, участие на родители в срещи с психолога и медицинския персонал, „Библиотека за родители“ и др. 2. По-добра информираност на родителите за дигиталната работа и онлайн обучението, когато това се налага. 3. Осъществяване на контакт с началния

организации и институции. 7. Работа по проекти.	учител поел децата в първи клас, относно резултатите от входно ниво на записаните в училище деца.
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи:	
1. Сътрудничество и взаимопомощ със семейството чрез нетрадиционни форми – тренинг, уъркшоп, работни срещи , проекти на ниво детска градина и др. 2. Утвърждаване на създадена система за обмен на информация със семейството, детската ясла и училището. 3. Създаване на система за външна изява на деца и учители. 4. Наличие на ресурс за разширяване на дигиталното оборудване и модернизация на детското заведение.	

3. Авторитет на детската градина „Зорница**“ сред обществеността**

Детската градина е с утвърден авторитет в образователното пространство на общинско, областно и национално ниво, доказала своя иновативен потенциал и креативни идеи чрез популяризиране на собствени добри педагогически практики, домакинство и логистика на професионални работни срещи и педагогически форуми, участие в областни и национални конференции и конкурси.

Силни страни	Затрудняващи моменти
1. Утвърден център за работа с институциите на всички нива за поемане на отговорности при възпитанието, обучението и социализацията на децата 2. Резултатите от постиженията на деца и учители стават достояние на обществеността чрез сайт на общината, официален сайт на детската градина, медиите. 3. Институцията работи от 2019год. по международни и национални проекти и програми, като реализира дейности с широкото участие и ангажираност на обществеността: (2) НП „ Без свободен час“ Модул „ Без свободен час в детската градина“. (3) Проект за кандидатстване за предоставяне на средства за подпомагане на физическото възпитание и спорта от 2024 г.-до 2029г. (4)Проект Проект BG05SFPR001-1.003-	1. Недостатъчни средства за популяризиране на добри практики и участие в педагогически форуми. 2. Недостатъчна ангажираност и инициативност на отделни педагогически специалисти в разработването на проекти. 3. Недостатъчно балансирано участие на педагогическите специалисти в реализирането на проекти. 4. Слаба ангажираност на родителите в изпълнението на национални програми и проекти на детската градина.

0001 „Силен старт“, финансиран от Програма „Образование“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз (5) Националната програма „ Умения на фокус“ (6) Национална програма „Квалификация“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, (7) Национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“ (8) Национални програми на МОН; 4. Установено е позитивно взаимодействие с родителската общност чрез участие в : 4.1. вътрешноквалификационната дейност; 4.2. проектните дейности с ангажирано присъствие.	
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Добро популяризиране на добър педагогически опит. 2. Прилагане на иновативни и по-ефективни форми за работа и взаимодействие с родителите с цел приобщаването им към живота в детската градина. 3. Поддържане и обогатяване на сайт на детската градина с актуална информация за живота в детската градина. 4. Утвърждаване на създадената система за обмен на информация със семейството, детските ясли и училището.	

4. Маркетингова политика на детската градина

Маркетинговата политика трябва да ориентира образователната институция към разбиране на потребностите на хората, създаване и предоставяне на качествени образователни услуги в съответствие с държавните образователни стандарти, постигане на удовлетворение на децата и техните родители.

Маркетинговата политика се основава върху разнообразни положения в системата на образованието и потребностите на обществото.

Високо качество на педагогическото взаимодействие в детската градина, чрез прилагане на гъвкави модели за постигане на хуманност и хармоничност на педагогическото взаимодействие, съгласно Европейската рамка за качество на образованието от ранна детска възраст.

IV. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Мисия на детската градина:

Определянето на мисията на детската градина не трябва да се възприема като еднократен акт, резултат от еднолично решение на директора. За да се достигне до най-оптималната и работеща формулировка се анализира състоянието на детската градина и влиянието на външните фактори и съгласуваността с всички заинтересовани страни.

Утвърждаване на съвременни иновативни модели за качествено образование в детската градина, осигуряващи възможности за пълноценна социална реализация и оптимално компетентностно развитие на всяко дете с ангажираната подкрепа на семейството и местната общност. Формиране на личности със социално поведение в съответствие с потребностите на обществото, в дух на уважение и толерантност към индивидуалните и културни различия.

2. Визия на детската градина:

Визията е идеалният и желан образ, към който детската градина се стреми.

Визията е желаният бъдещ модел, който е резултат от мисленото развитие в перспектива. Тя е движение от онова, което е детската градина в момента и онова, което желаем да бъде.

Формулирането на визията се основава на известни факти за дейността и състоянието на детската градина, на надеждите и стремежите за по-добро бъдеще, при отчитане на благоприятните възможности и евентуалните заплахи и опасности.

Постигането й е възможно при наличието на най-благоприятните вътрешни и външни условия. Ярката, обоснована и стимулираща към активност визия е основа и условие за създаване на работещ план за действие на детската градина.

Визията трябва да отговаря на следните въпроси:

- Как да се постигне успех в дейността на детската градина?
- Какво е най-важно за потребителите на предучилищното образование?
- Как и с какви средства може да се постигне желаното състояние?
- Кои фактори ще оказват влияние върху дейността на детската градина?
- Кои са евентуалните съмишленици на детската градина за постигане на стратегическите цели?
- По какви критерии и показатели ще се отчита резултатът от релизирането на стратегията?

С други думи визията е:

1. Място, където детето се чувства щастливо, защитено, разбирано и подкрепяно и да развие своят потенциал.
2. Качествена и предпочитана среда за деца от 1 годшна и 3 месеца до 3 г., където се гарантира тяхното умствено, емоционално, социално, личностно и здравно – физическо развитие.
3. Център за родители, търсещи и намиращи подкрепа, съгласие, сътрудничество, педагогическа информация.
4. Професионална среда за утвърждаване на учители – новатори, които стимулират детето да взема самостоятелни решения, твори индивидуалност и самостоятелност.

3. Ценности на институцията

1. Детето е нашата основна ценност.
2. Ценностно ориентирани модели на поведение в условията на развиваща образователна среда.
3. Партньорство със семейството.
4. Уважение към индивидуалните и културни различия.
5. Личностно ориентирано педагогически взаимодействие.
6. Устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот.
7. Съхранение на знанието в институцията.
8. Екипност и споделени отговорности към очакваните крайни резултати.

4. Цели на стратегията

4.1. Стратегически цели:

4.1.1. Непрекъснато повишаване качеството на предлаганото образование и осигуряване на подходяща подкрепяща образователна среда, адресирана към всяко дете, организирана с подкрепата на семействата на децата, обществената среда и институциите, ангажирани с образование.

4.1.2. Автономия за определяне на иновативни образователни политики, устройството и дейността на детската градина, организацията, методите и средствата на обучение за осигуряване на качествено предучилищно образование.

4.1.3. Изграждане на иновативна образователна среда за достъп и равен шанс за предучилищно образование на всички деца – обхващане, включване и предотвратяване на отпадането на деца от подготвителните групи и деца от уязвими групи.

4.2. Оперативни цели:

4.2.1. Осигуряване на стабилност на развитието на образователната институция.

4.2.2. Гарантиране на ред, сигурност и защита на децата на всяко дете.

4.2.3. Утвърждаване и обогатяване на качеството на педагогическата среда за развиващо обучение, което да осигурява изява на детските способности и дарования.

4.2.4. Привличане на родителите за подпомагане на образователния процес чрез избор на форми за ефективно сътрудничество.

4.2.5. Работещо партньорство и добра координация с обществената среда и институциите-партньори на детската градина за успешното осъществяване на националната и областна образователна политика.

4.2.6. Утвърждаване на детската градина като институция, научно, културно и спортно средище за деца.

4.2.7. Обогатяване на имиджовата политика на образователната институция.

4.2.8. Усъвършенстване на процедурите по оценяване и самооценяване на работещите в детската градина.

4.2.9. Усъвършенстване на системата по квалификация, преквалификация и обучение.

4.2.10. Разширяване и модернизация на вече осъществените и изградени условия на ползване на материално - техническата база на детската градина.

5. Приоритетни области за изпълнение на стратегическите и специфични цели в дейността на детската градина (съгл. чл. 263, ал. 4 от ЗПУО-ДВ, бр. 11 от 2023 г.):

5.1. ***Качество на образованието и мерки за неговото повишаване:***

5.1.1. Планиране, организация и контрол на дейността на детската градина.

5.1.2. Осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация.

5.1.3. Мерки за повишаване качеството на образованието в ДГ „ Зорница“- ***Приложение№1***

5.1.4.. Правилата за прилагане на вътрешната система за осигуряване на качеството на образованието и обучението в детска градина „Зорница”- гр. Плевен - ***Приложение № 2***
С подприложения : *Анкета за самооценка на качеството на образованието - директор*
Анкета за самооценка на качеството на образованието – педагогически специалисти
Анкета за оценка на качеството на образованието - родители

5.2. ***Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата:***

5.2.1. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание.

5.2.2. План за патриотично възпитание,формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности в предучилищна възраст в ДГ „ Зорница“ гр. Плевен- ***Приложение № 3***

5.3. ***Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности:***

5.3.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности.

5.3.2. Обновяване и обогатяване на материалната база.

5.3.3. План за Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности“ – ***Приложение № 4;***

5.4. ***Гражданско, здравно, екологично интеркултурно образование:***

5.4.1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели

5.4.2. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение

5.4.3. Здравно образование и навици за здравословен начин на живот.

5.4.4. Формиране на позитивно отношение към различните културни идентичности, умения и нагласи за конструктивни взаимодействие в мултикултурна среда.

5.4.5. Плана за гражданско, здравното, екологичното и интеркултурното образование-

Приложение № 5;

5.5. ***Механизъм по съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното образование на деца в задължителна предучилищна възраст:***

5.5.1. Взаимодействие с родителите.

5.5.2. Взаимодействие с институции.

5.5.3. Присъствие на детската градина в общественото пространство.

5.5.4. Правила и мерки за обхват на децата в задължителна предучилищна възраст при ДГ „Зорница“ гр. Плевен **–** ***Приложение № 6;***

5.6. ***Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание:***

5.6.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие, според потребностите на детето

5.6.2. План за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи в детска градина „Зорница” **–** ***Приложение № 7;***

5.7. Приобщаване на децата:

5.7.1. Създаване на среда за осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация.

5.7.2. Подкрепа на личностното развитие на децата – предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата.

5.7.3. Програма за приобщаващо образование и в детска градина „Зорница” – **–** ***Приложение № 8;***

5.7.4. Политиказа обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие на детето в детска градина „Зорница“- ***Приложение № 9;***

5.8. Противодействие на тормоза и насилието:

5.8.1. Превенция на агресията и негативните прояви сред децата.

5.8.2. Сътрудничество и взаимодействие с родителите и институциите

5.8.3. Координационен механизъм за противодействие на насилието и тормоза в институциите в системата на предучилищното образование - ***Приложение № 10;***

5.9. Превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното образование

5.9.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие

5.9.2. Програма за превенция на ранното напускане на детската градина - ***Приложение № 11;***

V. ДЕЙНОСТИ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА МИСИЯТА И ДОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

Стратегическа цел	Дейност	Резултат	Финансиране
1. Създаване на	1. Ефективен контрол	1. Подобряване	Бюджет – детска

условия за качествено образование и мерки за неговото повишаване.	на дейностите 2. Прозрачност в управлението 3. Делегиране на правомощия 4. Изпълнение на решенията на педагогическия съвет 5. Установяване на партньорски отношения с обществения съвет	на цялостната дейност на детската градина 2. Повишено качество, ефективност и ефикасност на образователната дейност	градина
2. Административна дейност и обслужване	1. Състояние и водене на ЗУД съгласно изискванията 2. Квалификация на административните служители 3. Оценка на родителите за административното обслужване	1. Разработени и утвърдени вътрешни правила за документооборот	Бюджет – детска градина
3. Патриатично възпитание, формиране на национално самосъзнание и обощочовешки ценности на децата	1. Утвърждаване на символи, ритуали и традиции.	1. Утвърждаване на символи, ритуали и традиции.	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти Финансиране от родители
4. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности	1. Създаване и развитие на партньорство и сътрудничество със заинтересовани институции и организации, осъществяващи възпитателна работа в областта на здравето и спорта 2. Изграждане на физкултурния салон и закупуване на спортни уреди за игра на двора и физкултурния салон. 3. Организиране на летен и зимен лагер, туризъм и ски училище за децата	1. Повишена двигателна активност, подобрена мотриката. Усвоени спортни знания, умения и отношения 2. Подобрен психически комфорт и самочувствие на децата 3. Проведени състезателни спортни дейности	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти Финансиране от родители
5. Изграждане и	1. Непрекъснато	1. Утвърдени	Бюджет – детска

поддържане на организационна култура чрез институционални политики в подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:	обновяване на учебно-методическите средства. 2. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание. 3. Създаване на навици за здравословен начин на живот. 4. Непрекъсната информация и обучение за тенденциите за балансираното хранене и здравословен начин на живот 5. Създаване и спазване на пропускателен режим 6. Създаване на безопасна физическа среда, гарантираща живота и здравето на учениците	отличителни символи на детската градина. 2. Утвърдени специфични за детската градина ритуали и традиции. 3. Реализирани вътрешни проекти и дейности с децата за здравословен начин на живот. 4. Разходки и игра на децата сред природата. 5. Проведени зимни и/или летни лагери с децата. 6. Действащи процедури за закаляване на децата.	градина. Участие в проекти.
6. Предоставяне на равни възможности за обучение, изява и подкрепа за личностното развитие на децата; превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното образование,организация на приема и обхват на децата.	1. Ефективен контрол на отсъствия на децата 2. Осигуряване на подкрепа за деца в риск 3. Обучение на учители за разпознаване на проявите и превенция на агресивното поведение 4. Осигуряване на обща подкрепа за деца с обучителни затруднения 5. Осигуряване на допълнителна подкрепа за деца със СОП 6. Подкрепа за деца с изявени дарби 7. Създаване на партньорство с	1. Осигурена пълняемост на групите 2. Наличие на кабинет на логопед и психолог 3. Участие на деца в културни прояви, осигурено от детската градина 4. Награди и отличия на деца от конкурси и състезания извън детската градина 5. Адаптиран санитарен възел на първия етаж 6. Адаптиран санитарен възел на втория етаж	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти

	външни организации – Дирекция „Социално подпомагане”, община, настоятелство и др.		
7. Квалификационна дейност	1. Ефективно изразходване на средствата за квалификация 2. Създаване на вътрешна система за наставничество 3. Квалификация на учителите за работа с интерактивна техника и образователен софтуер, и генериране на електронни ресурси 4. Обучение на педагогическите специалисти за действие при криза и оказване на долекарска помощ 5. Обучение на учители за разпознаване на проявите и превенция на агресивното поведение	1. Осигурени по 16 академични часа годишно вътрешноинституционална квалификация за педагогическите специалисти 2. Увеличен брой на учителите с ПКС 3. Обучение на работната група по самооценяването 4. Обучени педагогически специалисти с присъдени квалификационни кредити през периода на самооценяване	Бюджет-детска градина
8. Взаимодействия с родители, институции и структури, работещи в областта на образованието и младежта	1. Форми на взаимодействие и обратна връзка с родителите, които се прилагат в детската градина 2. Форми на взаимодействие и обратна връзка с родителите, които се прилагат в детската градина 3. Взаимодействие с културни и държавни институции.	1. Създадена информационна среда за родителите 2. Общуване на учителите с родителите за информиране за индивидуалния напредък на децата	Бюджет-детска градина
9. Материално-техническа база	1. Съответствие на образователното пространство в детска градина „Зорница“ с	1. Среда, гарантираща живота и здравето на децата	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти

	актуалните нормативни изисквания за здравословна среда, безопасност и обучение		

VI. ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Детската градина е първото стъпало в етапа на развитие на всяко дете. Тя е мястото, където започва образование на детето и където то получава първите грижи, знания, умения и компетентности. Образованието е нещо повече от придобиването само на знания. По време на своя растеж и заниманието със заобикалящата го среда детето се учи как да създава своя представа за света и да се занимава активно с него. Възпитанието и образованието са процес на развитие на личността и помагат на детето да се справя с живота.

Предучилищното образование създава мотивация за учене и така полага основите за учене през целия живот, като осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата, отчитайки значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие. Предучилищното образование е ефективно средство за превенция на ранното напускане и отпадане от училище, основни причини за които са училищната готовност на децата, равен шанс при постъпване в първи клас и основа за по-нататъшно учене. Предучилищното образование осигурява общуване в различна от семейната среда и положителна нагласа към новата социална роля „ученик“. Предучилищното образование създава условия за цялостно развитие на детската личност и придобиване на съвкупност от компетентности – необходими знания, умения и отношения за успешно преминаване на детето към училищно обучение и дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по следните образователни направления:

1. Български език и литература
2. Математика
3. Околен свят
4. Изобразително изкуство
5. Музика
6. Конструиране и технологии
7. Физическа култура

Отвореното за публично участие предучилищно образование изисква екипни форми на партниране – групови решения на проблемите при еманципирането на детето в детската градина като съзидател.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел. Програмната система гарантира прилагането на педагогически технологии, структурно подчинени на съвременни подходи.

1. ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

2. Подходи на педагогическо взаимодействие

За постигане на поставените цели Детска градина „Зорница“ използва:

2.1. Индивидуален подход – съобразно личностните потребности на детето, в съответствие

с особеностите, възможностите и нивото на развитие на детето. Процесът на обучение, основан върху общите и индивидуалните особености на децата, гарантира не само успешно усвояване на учебното съдържание, а и тяхното цялостно развитие.

2.2. Психологически подходи

Хуманистичен

Отстоява позициите за хуманно отношение и уважение към детето и неговото право на социална справедливост, свобода на избора, волята, себеизявата. Основно

условие и фактор на позитивно развитие на детето е любовта към него. Хуманистичният подход осигурява емоционален и психичен комфорт на детето. Общуване, в което учителя приятел и партньор, доверено лице, посредник, който действа в интерес на детето, без обаче да иззема самостоятелността и активността му. Общуване наситено с много радост и веселие, с много такт , внимание и грижовност от страна на учителя. Хуманистичният подход предполага съобразяване с индивидуалните особености на детето и неговото право на собствен темп на развитие. Концентриране вниманието на възпитателя върху положителните силни страни на детето и тяхното поощряване, а не върху недостигащите умения, липсващите черти, интереси, отношения. Насочване вниманието на детето към себе си като ценност, подлежаща на защита и уважение

Личностен

В центъра на възпитателната работа стои детето и неговото личностно усъвършенстване. Цялостното изграждане на детската личност предполага развитието както на познавателната, така и на мотивационната, емоционалната и волевата сфери и способностите. Детето е цел и център на възпитанието, а не средство за постигане на други цели. Даването на знания и изграждането на навици не е самоцел, а средство за изграждане на детската личност. Необходимо е да се създават стимулиращи условия за личностна изява и за развитие на личностно значими качества. Целенасочване усилията по отношение на такива важни аспекти на личността като ценностите, идеалите, характера. Развитие интересите на всяко дете и творческите му възможности.

Хуманно – личностен

Личният опит е в основата на субективния опит – основна функция на детската градина е да се осъзнае и систематизира стихийният опит на детето. Възпитаването и обучението на детето се осъществяват чрез съчетаване на вербалните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники. Дейността не е цел, а културните компетенции чрез нея като средство придават модерна характеристика на образованието в комплексно интегрираните форми на интеракция на основата на водещата за психичното развитие – игровата. Гарантират се динамичните преходи от ситуации като варианти за мястото и позицията, ролята и статуса на детето в тях. Търсят се индикатори за вътрешната динамика на игра и усвояване, на познание и креативност. Осигурява се само актуализацията на индивидуалността – стабилност, присъединяване и приемане, самоуважение и толерантност.

Дейностен

Детската личност се развива, проявявайки активност и общувайки в дейността и чрез дейността. Предучилищната възраст е сензитивен период за усвояване на редица действия, движения, умения и навици условията на детската градина дейностния подход е подчинен на стратегията за личностния подход.

Компетентностен – Този подход акцентира върху качеството на възпитателно-образователния процес, а не върху количеството на придобитата информация. В резултат от прилагането му детето формира широк набор от компетентности, които биха му помогнали лесно да се приспособява към бързо променящия се и по-сложен свят, в който творчеството, способността да се мисли разностранно, комплексните умения и приспособимостта вече са по-ценни от простия обем от знания.

Комуникативно-експресивен и креативен

Подпомага се индивидуалната експресивност на детето. Разчита се на неформални контакти, желания, идеи. Акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развиват се комуникативни умения, уменията за само представяне и за работа с другите - малки групи и в екип.

Рефлексивен и ценностно-ориентиран

Стимулиране на емоционалната сфера на детето, при което се създава определена нагласа за личностно-значима активност. Рефлексията изисква развитие на самооценка и самоконтрол – саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Ученето през целия живот интегрира всички процеси на взаимодействие – формални и неформални, които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

2.3. Педагогически подходи

Емпирико-ситуативен

Осигурява единство на практико-познавателната и преобразуващата дейност на децата, овладяване на конкретни знания и разнообразни умения във връзка с житейската практика на децата; определя педагогическите цели, съобразно реалните условия(ситуацията),потребностите, възможностите и посоката на взаимодействие, отразява необходимостта от включването на предвидени за усвояване знания в определени ситуации.

Научност, адаптивност

Изисква даване на система от достъпни, но научни знания и съответни умения, които се овладяват в условията на целесъобразни ситуации и взаимодействия при спазване на мярката в дозировката.

Ценностно мотивиран

Насочва към стимулиране емоционалната сфера на децата, при което се създава определена нагласа за личностно значима активност.

Възрастов

Продиктуван от необходимостта за освобождаваме от опеката и контрола на възрастния, от увеличаване „Степента на свобода на детската личност.

Информационен

Възрастовите характеристики на децата от предучилищна възраст предполагат организирането на информационното въздействие на 3 равнища:

Възрастен – Дете

Преобладава познавателната информация, организиран в различни активности /двигателна, психическа, социално психическа, творческа/, като се включва и отношението между общуващите

Дете – Дете /между връстници/

Има развиваща функция по посока развитие на самосъзнанието на детето

Усвояване на различни знакови системи

- Основно средство за информация между децата от предучилищна възраст са *речевите операции*. Посредством речта като знакова система, информацията не просто се „движи“ от един субект към друг, а чрез нея детето се ориентира в емоционалното състояние и поведение на другия, въздействия върху него.
- *Невербалните знакови системи* /мимики, жестове, пантомима/ помагат на децата по-пълно да разберат смисловата страна на информацията.
- *Знаковите модели* на предмети, обекти, зависимости и др. са с по-висока степен на абстрактност на информационно въздействие и разпознаването им представлява активен процес на анализ и синтез на предварително усвоена информация
- *Включване на дозирана по теми информация в компютърни програми*

Предизвиква действието на ориентировъчния рефлекс „что такое“, който облекчава

непосредственото и емоционално навлизане на детето в етапа на задълбочена умствена активност

Комплексно-интегрален подход

Отразява интегративните тенденции във всички елементи на образователния

процес-в целите, в съдържанието, в организацията и методиката на педагогическия процес. Необходимостта му е обусловена от отказа от дейностите като самостоятелни структури на образователното съдържание, на чието място се създава интегрален образ(картина на света).Обектите в тази картина се групират в така наречените „енциклопедични“ теми. Чрез обединяването на различните
33видове активност се осигурява единство на научното и художественото познание.

Игрови подход

Изискващ включването на играта в педагогическия процес като похват, метод, форма, самостоятелна практика. Спецификата на игровата дейност спомага за ефективното усвояване на знания и умения, поради което в обучението се включват различни видове игрови технологии. При осъществяване на педагогическо взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по седемте образователни направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии и физическа култура). Играта е в основата на всички видове форми на взаимодействия през учебното и неучебното време в детската градина.

Диагностичен подход

Изисква периодично изследване на детските знания, умения и качества със специално подготвен за целта инструментариум.-Оптимизиране на педагогическия процес-Цели постигане на максимално високи резултати за дадени конкретни условия на работа при минимално изразходване на сили, време и ресурси.

Глобално образование

Насочено към подпомагане на децата при разбиране на различни гледни точки и култури, знания за планетата, динамиката на смета и човешкия избор.

Системно-структурен

Разбирането за структурата дава представа за съвкупността от връзки между елементите на обекта и уточняване подреждането и последователността на елементите. Системно-структурен подход се прилага при представяне на изучавания обект и трябва да бъде съобразен с възможностите на децата, да се осъществява предимно чрез сетивни средства в условията на нагледно-действено възприемане.

Програмно-целеви

Той определя условията за управление на педагогическия процес като обвързва постигането на целите на възпитателната работа с изработването на програмата, осигуряваща реализирането на вече поставените като цел личностни резултати.

2.4. Хуманно-личностен подход – поставяне на детето в центъра на цялостната дейност, уважение към личността и достойнството на човека. Обучение, основано на личния опит на детето и на стремежа той да бъде систематизиран и непрекъснато обогатяван и разширяван, като се преминава от еталонно възпроизвеждане на представи и отношения към творческо прилагане на придобити умения;

2.5. Ситуационен подход – включване на децата в разнообразни ситуации, които стимулират техните емоционални и познавателни преживявания. Прилагането на ситуационния подход позволява да се проектират педагогически ситуации, които рефлектират върху практиката.

3. Форми на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван

резултат, свързан с цялостното развитие на детето. Основни участници в този процес са учителят и детето. Педагогическото взаимодействие в детската градина се

организира в:

3.1. Основна форма на педагогическо взаимодействие е: педагогическата ситуация, която протича под формата на игра и се организира само в учебното време. Педагогическа ситуация, която протича предимно под формата на игра, при зачитане на потребностите и интересите на децата. Чрез нея се интегрират процесите на възпитание и обучение, съобразени с играта и личния предметно-практически опит на детето в групата. Използва се при реализиране на образователните направления.

3.2. Допълнителна форма на педагогическо взаимодействие са: сутрешно раздвижване, Утринна приказка, дейност по избор, индивидуална работа, творчески игри, занимания по интереси, празници, развлечения, състезания, излети, викторини, подвижни и спортно-подготвителни игри. Организират се с цел надграждане представите, уменията и отношенията на децата, ежедневно по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез тях се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето. Организират се както в учебното време, извън времето за провеждане на педагогическите ситуации, така и в неучебното време. В учебно време биват : Самостоятелни дейности по избор на детето, в зависимост от условията в групата; Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзия, спортни празници, тържества, развлечения и пр. В неучебно време допълнителните форми се реализират в три направления: клуб „ Творчество“- създаване на условия за изразяване на децата чрез усвоени умения и словесна, изобразителна, приложна, музикална, танцова дейност; „ Аз и света“ – формиране на представи за жизнено важни социални сфери и общочовешки ценности, разпознаване дейността на различни институции, традиции и празници, получаване на ориентири в глобалните и регионални процеси и изграждане на отговорно поведение, творчески игри за пресъздаване на взаимодействия и взаимоотношения в заобикалящата действителност; „ Да учим чрез игра“ – разширяване и усъвършенстване на отделни компетентности в игрови условия.

2. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	I група	II група	III група	IV група
	(15 – 20 мин.)	(15 – 20 мин.)	(20 – 30 мин.)	(20 – 30 мин.)
	Брой ПС	Брой ПС	Брой ПС	Брой ПС
1. Български език и литература	2 + 1 ДФПВ	1 +1 ДФПВ	3	3
2. Математика	1	1	2	3
3. Околен свят	1	2	2	2
4. Изобразително изкуство	2	2	2	2
5. Музика	2	2	2	2
6. Конструиране и технологии	1	1	2	2
7. Физическа култура	3	3	3 + 1 ДФПВ	3 +1 ДФПВ
Минимален общ брой педагогически ситуации	**11**	**13**	**15**	**17**
Целодневна организация	**12**	**13**	**17**	**18**

СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ (ОСНОВНИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ)

1. Първа възрастова група (3 – 4 г.)

Форми Времетраене	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
7.00 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.10 ДФ	Педагогическа практика „ Утринна приказка“ Адаптационен модел				
9.30 – 9.45 ПС	Български език и литература	Математика	Изобразително изкуство	Околен свят	Конструиране и технологии
9.45 – 10.00 ДФ/ ПС	(подвижни игри,	Музика	(подвижни игри,	Музика	Физическа култура

	творчески игри, занимания по интереси и др.)		творчески игри, занимания по интереси и др.)		
10.00 – 10.20	Подкрепителна закуска - плод				
10.20 – 12.00 ДФ	(дейност по избор, игри на открито, разходки, закалителни процедури и др.)				
12.00 – 12.30	Обяд				
12.30 - 15.30	Следобеден сън (следобедна почивка)				
15.30 – 15.45 ДФ	(подвижни игри)				
15.45 – 16.00	Следобедна подкрепителна закуска				
16.00 – 16.30 ПС/ДФ	Физическа култура	Изобразително изкуство	Български език и литература	Физическа култура	ДФПВ – Български език и литература
16.30 – 19.00 ДФ	(игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.)				

Методи за **проследяване на постиженията**: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

2. Втора възрастова група (4 – 5 г.) – целодневна организация

Форми Времетраене	**Понеделник**	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
7.00 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.15 ДФ	Педагогическа практика „ Утринна приказка“ Целеполагащ модел				
9.15 – 9.30 ПС	Околен свят	Български език и литература	Изобразително изкуство	Математика	Конструиране и технологии
9.45 – 10.00 ПС/ ДФ	Изобразително изкуство	Музика	Физическа култура	Музика	творчески игри, занимания по интереси и др.
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска - плод				
10.30 – 12.00	(дейност по избор, игри на открито, разходки, закалителни процедури и				

ДФ	др.)				
12.00 – 12.30	Обяд				
12,30 – 15,30	Следобеден сън (следобедна почивка)				
15.30 – 15.45 ДФ	(подвижни игри)				
15,45 – 16.00	Следобедна подкрепителна закуска				
16.00 – 16.30 ПС	Физическа култура	Околен свят	Физическа култура	ДФПВ – Български език и литература	Физическа култура
16.30-19.00 ДФ	(игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, ателиета и др.)				

Методи за проследяване на постиженията: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

3. Трета възрастова група (5 – 6 г.)

Форми Времетраене	**Понеделник**	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
7.00 – 8.00 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.00 - 8.20 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
8.30 – 8.50 ПС	Околен свят	Изобразително изкуство	Конструиране и технологии	Математика	Български език и литература
9.00 – 9.15 ДФ	Педагогическа практика „Утринна приказка“, Трансформиращ модел				
9.20 – 9.50 ПС	Български език и литература	Музика	Български език и литература	Музика	Изобразително изкуство
10.00 – 10.30 ДФ	Подкрепителна закуска - плод				
10.30 – 11.00	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)	Математика	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и	ДФПВ – Физическа култура	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)

			др.)		
11.00 – 12.30 ДФ	(игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета и др.)				
12.30 – 13.00	Обяд				
13.00 – 15.00	Следобедна почивка (следобеден сън)				
15.00 – 15.15 ДФ	(подвижни игри)				
15.15 – 15.30	Следобедна подкрепителна закуска				
15.30 – 16.00 ПС	Физическа култура	Околен свят	Физическа култура	Конструиране и технологии	Физическа култура
16.00 – 19.00 ДФ	(творчески игри, игри с правила, дейност по ателиета, разходки и др.)				

Методи за проследяване на постиженията: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

4. Четвърта възрастова група (6 – 7 г.)

Форми Времетраене	**Понеделник**	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
7.00 – 8.00 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.00 - 8.20 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
8.30 – 8.50 ПС	Български език и литература	Музика	Български език и литература	Музика	Български език и литература
9.00 – 9.15 ДФ	Педагогическа практика „Утринна приказка“ Формиращ психолого-педагогически и методически практико- приложен модел на взаимодействие при работа на учителя при работа на учителя с деца от четвърта възрастова група				
9.20 – 9.50 ПС	Физическа култура	Математика	Математика	Конструиране и технологии	Математика
	(игри и др.)				
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска - плод				
10.30 – 11.00 ПС/ ДФ	(подвижни игри,	Околен свят	ДФПВ – Физическа	Изобразително изкуство	(подвижни игри,

	творчески игри, занимания по интереси и др.)		култура		творчески игри, занимания по интереси и др.)
11.00 – 12.30 ДФ	(игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета, експерименти и др.)				
12.30 – 13.00	Обяд				
13.00 – 15.00	Следобедна почивка (следобеден сън)				
15.00 – 15.15 ДФ	(подвижни игри)				
15.15 – 15.30	Следобедна подкрепителна закуска				
15.30 – 16.00 ПС	Конструиране и технологии	Изобразително изкуство	Физическа култура	Околен свят	Физическа култура
16.00 – 19.00 ДФ	(творчески игри, игри с правила, дейност по ателиета, разходки, проектни дейности и др.)				

Методи за проследяване на постиженията: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

Разпределение на допълнителните форми на педагогическо взаимодействие в неучебно време

Група	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
първа	Аз и света	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“
	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Аз и света	Да учим чрез игра
втора	Аз и света	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“
	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Аз и света	Да учим чрез игра
трета	Аз и света	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“
	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Аз и света	Да учим чрез игра
четвърта	Аз и света	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“	Да учим чрез игра	Клуб „Творчество“

	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Да учим чрез игра	Аз и света	Да учим чрез игра
Яслени групи	ПП „Утринна история“	ПП„Утринна история“	ПП „Утринна история“	ПП „Утринна история“	ПП „Утринна история“

Допълнителни модули на обучение по ДОС –гражданско, здравно, екологично, патриотично,интеркултурно и безопасност на движението по пътищата.

МОДУЛ „ ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ“

Гражданското образование в предучилищна възраст е насочено към постепенното изграждане на представи за детето като част от различни общности – семейство, детска група, детска градина и общество. То подпомага развитието на социални умения, чувство за принадлежност, отговорност към собственото поведение и уважение към другите.

В тази възраст гражданското образование не се представя чрез абстрактни понятия и теоретични знания, а се осъществява предимно чрез ежедневното общуване, личния пример на възрастните, игровите ситуации и практическото участие на децата в живота на групата. Чрез тях те постепенно осъзнават значението на правилата, взаимопомощта, сътрудничеството, справедливостта, толерантността и отговорността.

Основно значение има създаването на позитивна и подкрепяща среда, в която всяко дете се чувства прието, уважавано и значимо. В процеса на взаимодействие децата се учат да изразяват своето мнение, да изслушват другите, да споделят, да договарят правила и да търсят подходящи решения при възникване на конфликт.

Гражданското образование е свързано и с формирането на начални представи за родния край, националната принадлежност, културното многообразие, правата и отговорностите на човека и необходимостта от грижа за общата среда. По този начин то създава основа за изграждането на активна, отговорна и социално ангажирана личност.

Цели

Целите на гражданското образование в предучилищна възраст са насочени към:

- формиране на чувство за принадлежност към семейството, детската група и общността;
- изграждане на позитивно отношение към другите и приемане на различията;
- развитие на умения за общуване, сътрудничество и работа в екип;
- формиране на начални представи за правила, права и отговорности;
- насърчаване на самостоятелността и способността за вземане на решения в подходящи за възрастта ситуации;
- възпитаване на уважение към чуждото мнение и личното пространство;
- изграждане на нагласи за взаимопомощ, справедливост, толерантност и съпричастност;
- формиране на отговорно отношение към общата среда и природата;
- създаване на начални представи за родния край, националната принадлежност и културните традиции;
- стимулиране на активното участие на децата в живота на групата и детската градина.

Очаквани резултати

В края на предучилищния етап се очаква детето:

- да осъзнава себе си като част от семейството и детската общност;
- да познава и спазва основни правила за поведение;
- да умее да общува и да взаимодейства с връстници и възрастни;
- да проявява готовност за сътрудничество и взаимопомощ;
- да изразява мнение и да изслушва мнението на другите;
- да проявява толерантност и уважение към различията;
- да разбира значението на личната отговорност и последствията от собственото поведение;
- да участва активно в общи дейности и инициативи;
- да проявява грижа към общото пространство и природната среда;
- да има начални представи за родния край, националната принадлежност и културното наследство.

Реализация на гражданското образование в предучилищна възраст

Гражданското образование не се реализира като самостоятелна учебна дисциплина, а се включва естествено в цялостния образователно-възпитателен процес. То присъства както в педагогическите ситуации, така и в ежедневните взаимоотношения и различните форми на детска активност.

Интегриране в образователните направления

Съдържанието на гражданското образование се реализира чрез различни образователни направления и тематични ситуации.

В „Околен свят“ децата се запознават със семейството, детската група, професиите, правилата за общуване, обществените отношения и значението на сътрудничеството.

В „Български език и литература“ чрез приказки, разкази, стихотворения и беседи се обсъждат постъпки, взаимоотношения и нравствени избори. Децата се учат да изразяват мнение, да изслушват събеседника и да разбират гледната точка на другия.

В „Изобразително изкуство“ и конструктивно-продуктивните дейности се създават възможности за индивидуална и групова работа, споделяне на материали, взаимопомощ и уважение към труда на другите.

В „Музика“ се използват песни и музикални произведения, свързани с родината, празниците, приятелството и общността.

Във „Физическа култура“ чрез подвижни и спортни игри се изграждат умения за спазване на правила, честна игра, работа в екип, приемане на успеха и загубата и уважение към останалите участници.

Ежедневно педагогическо взаимодействие

Гражданското образование се осъществява и чрез ежедневните ситуации в детската група. Подходящи възможности са:

- съвместното формулиране и спазване на правила в групата;
- възлагането на отговорности и дежурства;
- включването на децата в подреждането и поддържането на общото пространство;
- вземането на решения относно определени дейности чрез обсъждане и избор;

- разрешаването на възникнали конфликти чрез разговор и търсене на приемливо решение;
- насърчаването на взаимопомощта и споделянето;
- отбелязването на лични и общностни празници;
- съвместни дейности между различни групи в детската градина.

По този начин ежедневните ситуации се превръщат в естествена среда за упражняване на социално поведение и изграждане на граждански добродетели.

Допълнителни форми и инициативи

За обогатяване на гражданското образование се организират разнообразни практически дейности и преживявания извън стандартната педагогическа ситуация:

- тематични празници и тържества;
- инициативи, свързани с национални и културни събития;
- посещения на културни и исторически обекти;
- театрални постановки и културни прояви;
- наблюдения и разходки в природна и градска среда;
- излети и образователни разходки;
- инициативи, свързани с безопасното движение и безопасното поведение;
- благотворителни и доброволчески инициативи, съобразени с възрастта;
- изложби, конкурси и съвместни творчески дейности;
- дейности с участието на родители и представители на местната общност.

При изучаване на историята и културното наследство на родния край могат да се организират посещения на значими за град Плевен места и културни институции, сред които Панорама „Плевенска епопея 1877 г.“, Параклис-мавзолей „Св. Георги Победоносец“, Къща музей „Цар Освободител Александър II“ и Регионален исторически музей – Плевен. Подходящи са и посещения на театрални постановки, участие в инициативи по безопасност на движението, наблюдения в градска среда и образователни излети.

Тези дейности дават възможност на децата да свържат получените знания с реални обекти, места и преживявания и да изградят по-близка представа за общността, в която живеят.

Основни методи на работа

- Игров метод – използване на сюжетно-ролеви, дидактични и подвижни игри за упражняване на правила, социални роли и модели на взаимодействие.
- Ситуативен метод – използване на реални ситуации от живота на детската група за обсъждане и осмисляне на понятия като помощ, отговорност, справедливост, споделяне и уважение.
- Емоционално-възпитателен подход – насочване на децата към разпознаване и изразяване на собствените емоции и към разбиране на чувствата на другите.
- Беседа и дискусия – провеждане на достъпни разговори, при които децата могат да изразяват мнение, да изслушват другите и да аргументират своя избор.
- Драматизация и ролево пресъздаване – разиграване на ситуации от ежедневието,

приказки и истории, чрез които се усвояват модели на позитивно поведение.

- Наблюдение и практическо участие – включване на децата в реални дейности, свързани с живота на групата, детската градина и общността.
- Проектен и изследователски подход – реализиране на малки проекти, свързани със семейството, родния край, традициите, професиите и обществената среда.
- Сътрудничество със семейството – включване на родителите в инициативи, празници, творчески дейности и образователни проекти.

Гражданско образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Знания, умения и отношения** ***В резултат на обучението детето***
Междуличностни отношения	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Развлечения;	• описва и обяснява различните роли в семейството и правата и отговорностите, свързани с тях; • има положително отношение към сътрудничество с другите в съвместни дейности; • умее да изразява подходящо чувствата си, да заявява своите нужди и желания, да споделя проблеми и да търси помощ
Социална среда	Трета и четвърта възрастови групи	Отбелязване на националните празници чрез обучаващи и познавателни ситуации ;Издигане на националния символ –знамето;	• има позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията; • ориентира се в символиката и

			ритуалността на най-популярните български празници
Права на човека	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични,	• описва отношение и поведение на възрастни и деца, което нарушава правата; • прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правилата в отношенията
Демократично гражданство	Четвърта група	Педагогическа ситуация; Посещение на музеи ;	• ориентира се в различието между "гражданин на Република България" и "жител на град..."
Идентичност и различия в обществото	Четвърта група	Педагогическа ситуация; Посещение на Панорама и Мавзолей в гр. Плевен	• определя националната си идентичност
Власт, политика и демократични ценности	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични,	• разпознава местните органи за ред и сигурност и има представа за тяхната дейност, свързана със спазването на правата на децата
Социална политика, справедливост и солидарност	Трета и четвърта възрастови групи	Педагогическа ситуация; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Посещение на театрална постановка; Развлечения	• проявява конкретни актове на солидарност при решаване на групови задачи и игри; • разбира необходимостта от правила при общуването с

			околните; • може да обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности

МОДУЛ „ ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Здравното образование в предучилищното образование е ключов компонент от цялостното възпитание и развитие на детската личност. То е насочено към формиране на основни житейски умения и навици, свързани със здравословния начин на живот, опазването на собственото здраве и изграждането на отговорно поведение спрямо себе си и околните.

В тази възрастова група здравното образование не се осъществява изолирано, а е интегрирано в ежедневната педагогическа практика и в различни образователни направления. Чрез игри, двигателна активност, обсъждане на теми, свързани с хранене, лична хигиена, безопасност, движение и емоционално благополучие, се изграждат у децата базови представи за това какво означава да се живее здравословно.

Целите на здравното образование в предучилищна възраст включват развиването на способността на децата да разпознават полезното от вредното за здравето, да прилагат хигиенни навици, да правят самостоятелни и обосновани избори, свързани със здравето, и да проявяват отговорност към себе си и към другите. Също така се насърчава осъзнаването на връзката между физическото, емоционалното и социалното здраве, както и формирането на положително отношение към активния начин на живот, безопасността и превенцията на рискове.

Здравното образование съдейства за изграждането на автономна, инициативна и осъзната личност още в най-ранна възраст. То полага основите на умения като саморегулация, емоционална устойчивост, критично мислене и отговорно поведение – качества, които ще подпомогнат детето в неговото бъдещо развитие като здравословно функционираща част от социалната общност.

Здравното образование в предучилищна възраст се реализира по разнообразни и гъвкави начини, съобразени с възрастовите особености на децата и спецификата на образователната среда. Основната му цел е да създаде у децата положително отношение към здравето и да ги подкрепи в усвояването на основни хигиенни, двигателни и емоционални навици, които ще послужат като основа за здравословен начин на живот.

Един от основните начини за реализиране на здравно образование е чрез интегрирането му в обучението по различните образователни направления. Темите, свързани със здравето, се вплитат в ежедневните педагогически ситуации — в обучението по околен свят, физическа култура, музика, изобразително изкуство и други. Например, при занимания, посветени на сезоните или човешкото тяло, децата научават защо е важно да се обличат според времето, как да се грижат за личната си хигиена и какво представлява здравословното хранене.

Освен това, здравното възпитание намира място и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, като индивидуални разговори, ситуационни игри, ролеви дейности, спортни занимания или кулинарни работилници. Тези дейности често излизат извън рамките на стандартното обучение и създават възможности за активно участие на децата, за преживяване и осъзнаване на значението на грижата за собственото тяло и доброто самочувствие.

Формите и методите на работа могат да бъдат разнообразни — включват наблюдение, дискусии, използване на детска литература, тематични приказки, мултимедийни ресурси, както и участие на външни специалисти, които представят на децата в достъпна форма теми като здравословно хранене, безопасност или лична хигиена.

Реализацията на здравното образование в детската градина е не само гъвкава, но и целенасочена, като винаги се адаптира към програмната система на институцията и се съобразява с възрастта и потребностите на децата. Това позволява устойчивото изграждане на здравни компетентности още от най-ранна детска възраст.

Методи:

1. **Интегративен** – включване на здравни теми в различни образователни направления (напр. „Околен свят“, „Физическа култура“, „Музика“ и др.).
2. **Игрови** – използване на дидактически, сюжетно-ролеви и подвижни игри за усвояване на здравословни навици.
3. **Практико-приложен** – реализиране на дейности чрез практически упражнения (миене на ръце, подреждане на здравословна закуска, обличане според времето и др.).
4. **Интерактивен** – използване на беседи, дискусии, куклен театър и драматизации за изграждане на знания и нагласи.
5. **Проектен** – разработване на краткосрочни проекти с участието на децата, свързани със здравословното хранене, движението или хигиената.
6. **Информационно-обяснителен** – представяне на знания чрез книги, постери, презентации или кратки образователни видеа.
7. **Метод на личения пример** – възпитателите демонстрират здравословно поведение, което децата копират и възприемат.

Здравно образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Знания, умения и отношения** ***В резултат на обучението детето***
Психично здраве и личностно развитие	Трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Развлечения;	• осъзнава собствената си ценност и уникалност и тази на другите хора; • умее да открива и описва разлики и прилики с другите хора
Физическо развитие и дееспособност	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични,	• назовава основни части на човешкото тяло;

		театрализирани, етюди; Подвижни игри; Излет; Спортен празник;	• показва положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост
Превенция на употребата на психоактивни вещества	Трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди;	• познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца
Безопасност и първа помощ	Втора, трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации Дидактични игри ;Посещение на лекарски кабинет; Образователни филми	• назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда; • умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея
Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	Трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични,	• има положително отношение към собственото си тяло; • има представа за своя пол; • има елементарни представи за разликата между половете
Лична хигиена	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Дидактични игри; Посещение на зъболекарски кабинет; Образователни филми;	• демонстрира основни хигиенни навици; • проявява елементарни умения за спазване на здравословен дневен режим; • разбира

			значението на хигиенните навици за здравето; • познава и описва хигиенни навици за поддържане на здравето на зъбите и устната кухина
Хранене	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Европейска схема за предлагане на плодове в училищата и детските градини	• обяснява значението на храната като източник на енергия за ежедневното функциониране, порастването и развитието; • има представа за полезни и вредни храни; • спазва здравословен режим на хранене

МОДУЛ „ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Екологичното образование в предучилищната възраст представлява цялостен процес, насочен към изграждане на основите на екологично мислене, култура и поведение у децата. То има за цел да формира осъзнато отношение към природата чрез развиване на чувствителност към околната среда, както и на базисни знания за нейните закономерности и значение за човека. Образованието в тази област се стреми да изгради у децата уважение към живата и неживата природа и отговорност за нейното съхранение.

Основна цел на екологичното образование е създаването на нагласи и умения у децата да опазват, управляват и разумно използват природните ресурси. То поставя акцент върху развиването на екологично съзнание, при което децата осмислят своето поведение като част от по-широката екосистема. В тази възрастова група се полагат основите за разбиране на екологичното равновесие и необходимостта от неговото запазване.

Образователният процес е насочен и към подкрепа на детето в изграждането му като отговорна личност, способна да прави връзка между собствените си действия и състоянието на природната среда. По този начин се насърчава стремежът към устойчив начин на живот, уважение към природните закони и участие в дейности, свързани с опазване на околната среда.

В допълнение, екологичното образование има за цел да създаде у детето разбиране за глобалните предизвикателства, свързани с околната среда, като същевременно го подготвя да бъде активно и съпричастно към опазването ѝ още от ранна възраст.

Екологичното образование се реализира по различни начини, които плавно се вписват в

ежедневния живот на децата и средата, в която те се развиват. Темите, свързани с природата и околната среда, се интегрират в различни образователни направления като „Околен свят“, „Математика“ и „Изобразително изкуство“. По този начин децата постепенно осъзнават взаимовръзката между човека и природата, като развиват усещане за грижа и отговорност към околната среда.

Освен в рамките на основните учебни дейности, екологичното образование се осъществява и чрез допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Например, децата излизат на екскурзии сред природата, наблюдават промените през сезоните и се ангажират с грижа за растения и животни в двора на детската градина. Участието в различни екоинициативи и празници, като Деня на Земята, също допринася за изграждането на екологично съзнание и активна позиция.

Активната работа по проекти и модули, свързани с природата, дава възможност на децата да прилагат на практика наученото. Засаждането на растения, рециклирането и грижата за околната среда в двора са дейности, които не само развиват практически умения, но и изграждат чувство за отговорност и съпричастност към природата. Тези инициативи често се провеждат в рамките на занимания по интереси или като част от целодневната организация на детската градина.

Всички тези подходи и методи са съобразени с възрастовите особености и интересите на децата и се включват в програмната система на детската градина. По този начин екологичното образование се реализира последователно и разнообразно, подпомагайки формирането на екологична култура и отговорно отношение към природата още от най-ранна възраст. Тези форми и начини позволяват екологичното образование да бъде не само учебно съдържание, но и част от ежедневието на децата, като възпитават у тях навици и отношение на грижа към природата още от ранна възраст.

Методи:

1. **Наблюдение и изследване.** Децата наблюдават природни обекти (растения, животни, природни явления) и описват промените или особеностите им.
2. **Игрови.** Използване на дидактични, сюжетно-ролеви и подвижни игри с екологична тематика.
3. **Проектен метод.** Децата работят по краткосрочни или дългосрочни проекти, свързани с екологията.
4. **Екскурзии и разходки сред природата.** Организиране на посещения в паркове, гори, екоцентрове и др., където децата се запознават с живата и неживата природа.
5. **Арт и конструктивни дейности.** Изработка на предмети от природни или рециклирани материали.
6. **Разказ и беседа**. Педагогът използва разкази, приказки и дискусии, за да предаде екологични знания и ценности.
7. **Демонстрации и експерименти**. Провеждане на прости опити, свързани с природни явления.

Екологично образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Знания, умения и отношения** ***В резултат на***

			обучението детето
Вода, почва, въздух	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Наблюдения; Ситуации по програмата Практическа дейност – елементарни опити с вода, въздух, почва;	• описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растенията
Енергия и климат	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Наблюдения на сезонни промени и природни явления; Излети;	• има представа за естествените източници на енергия; • описва познати климатични промени
Биологично разнообразие	Втора, трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри – дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература; Наблюдения; Ситуации по програмата	• има представа за многообразието от растителни и животински видове; • назовава основни жизнени фактори за човека, животните и растенията

Потребление и отпадъци	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Наблюдения; Ситуационни упражнения;	• умее да поддържа чистотата в близката среда и разбира нейното значение
Общество и околна среда	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература;	• познава правила за опазване на околната среда; • описва въздействие то на някои човешки дейности върху природата
Потребление и отпадъци	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература;	• Научава правила и практически умения за опазване на околната среда.

МОДУЛ „ ПАТРОТИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности в предучилищна възраст

Същност и значение

Патриотичното възпитание в предучилищна възраст е важна част от цялостното личностно и социално развитие на детето. То поставя основите на чувството за принадлежност към семейството, детската общност, родния край и България, като постепенно изгражда отношение на уважение към националната култура, история и традиции.

В ранна възраст тези представи се формират преди всичко чрез непосредствени преживявания, емоционално наситени ситуации и участие в общи дейности. Запознаването с

националните символи, празници, обичаи, народно творчество и значими личности се осъществява по достъпен и съобразен с възрастта начин.

Особено място заемат общочовешките ценности – доброта, уважение, взаимопомощ, честност, толерантност, отговорност и съпричастност. Чрез тях детето се учи да приема другите, да спазва правила, да сътрудничи и да разбира значението на собственото си поведение за живота на общността.

Детската градина е естествена среда за реализиране на този процес. Чрез празници, тематични ситуации, игри, художествени и музикални дейности, срещи с представители на културни институции и взаимодействие с родителите се създават условия децата да преживяват и осмислят националните и общочовешките ценности.

Цели

- Формиране на чувство за принадлежност – изграждане на положително отношение към семейството, детската група, родния край и родината.
- Развитие на социални умения – насърчаване на общуването, сътрудничеството, взаимопомощта и уважението към другите.
- Изграждане на начално национално самосъзнание – запознаване с България, нейните символи, празници, традиции и културно наследство.
- Възпитаване в общочовешки ценности – формиране на представи за добро и правилно поведение, толерантност, честност, отговорност и съпричастност.
- Приобщаване към българските традиции – създаване на интерес към народните обичаи, фолклора, празничната обредност и културните прояви.
- Развитие на познавателната активност – стимулиране на любознателността чрез наблюдение, разговори, проучване и участие в тематични проекти.
- Насърчаване на творческата изява – предоставяне на възможности за себеизразяване чрез изобразително изкуство, музика, драматизация, танци и приложни дейности.

Основни задачи

- Да се създават възможности децата да се запознават с националните символи – знаме, герб и химн – и да изграждат уважително отношение към тях.
- Да се включват децата в отбелязването на значими национални и културни празници като 3 март, 24 май, 1 ноември и други важни дати от календара.
- Да се представят по достъпен начин сведения за известни личности и събития, свързани с историята и културата на България.
- Да се насърчава интересът към българския фолклор чрез песни, танци, приказки, пословици, гатанки, народни игри и традиционни обичаи.
- Да се създават ситуации за проява на доброта, взаимопомощ, уважение, отговорност и толерантност в ежедневното общуване.
- Да се включват родителите в инициативи, свързани със семейните традиции, празниците и културното наследство.
- Да се използват съвременни дигитални и визуални ресурси за обогатяване на представите на децата за родината и нейното културно наследство.

- Да се насърчава изследователският интерес чрез проучване на семейни истории, традиции, родния край и значими местни забележителности.
- Да се развиват умения за работа в екип чрез съвместни инициативи, творчески задачи, изложби, празници и благотворителни дейности.
- Да се използва личният пример на учителя като естествен модел за уважително, отговорно и доброжелателно поведение.

Очаквани резултати

В резултат от реализираните дейности се очаква децата:

- да проявяват положително отношение към семейството, детската група, родния край и България;
- да разпознават основни национални символи и да разбират тяхното значение на достъпно за възрастта им равнище;
- да познават и да участват с интерес в отбелязването на значими български празници и традиции;
- да проявяват уважение към културното наследство и народните обичаи;
- да изграждат начални представи за исторически личности и значими събития от българската история;
- да демонстрират умения за сътрудничество, споделяне, взаимопомощ и спазване на правила;
- да проявяват толерантност и уважение към различията между хората;
- да развиват чувство за отговорност към общността и природната среда;
- да изразяват своите знания и преживявания чрез рисунки, музика, танци, драматизации, приложни дейности и други творчески форми;
- да проявяват любознателност и желание да научават повече за своето семейство, роден край, култура и традиции.

Реализация в предучилищна възраст

Патриотичното възпитание се осъществява като естествена част от ежедневния образователно-възпитателен процес и се интегрира в различни образователни направления и дейности. Подходът е съобразен с възрастовите и индивидуалните особености на децата и поставя акцент върху преживяването, личния опит и активното участие.

Подходящи тематични направления са „Моето семейство“, „Моят роден край“, „Моята България“, „Българските празници и традиции“, „Народно творчество и фолклор“, „Значими личности“ и „България и нейните символи“.

Особено ефективни са ситуациите, в които децата не само получават информация, а имат възможност да участват, да създават, да изразяват мнение и да споделят личен опит. Чрез пресъздаване на обичаи, изработване на традиционни символи, разучаване на песни и танци, драматизации и тематични изложби се създава емоционална връзка с българската култура.

Важна роля има и включването на семейството. Родителите могат да бъдат партньори в представянето на семейни традиции, снимки, предмети, истории и преживявания, свързани с родния край и българските празници.

Методи и форми на работа

- Игров метод – използване на сюжетно-ролеви, дидактични и народни игри, чрез които децата усвояват знания и социални модели на поведение.
- Метод на преживяването – създаване на емоционално значими ситуации чрез участие в празници, ритуали, традиционни дейности и тематични инициативи.
- Разказ, беседа и драматизация – представяне на исторически, културни и фолклорни теми чрез кратки разкази, разговори, приказки и театрализирани ситуации.
- Творчески и продуктивни дейности – рисуване, апликиране, моделиране, изработване на мартеници, национални символи, традиционни предмети и тематични композиции.
- Музикално-ритмични дейности – разучаване на български народни песни, танци и музикални произведения, свързани с празничния календар.
- Наблюдение и визуализация – използване на фотографии, карти, илюстрации, презентации, видеоматериали и други подходящи визуални средства.
- Проектно-изследователски подход – събиране и представяне на информация за родния край, семейни традиции, местни забележителности и значими личности.
- Съвместна работа с родители и общността – организиране на изложби, празници, тематични срещи, инициативи и благотворителни дейности.
- Интерактивни и дигитални форми – използване на електронни ресурси и интерактивни материали за по-достъпно и атрактивно представяне на съдържанието.
- Личен пример – демонстриране от страна на учителя на уважение, отговорност, толерантност, съпричастност и позитивно отношение към другите и към културното наследство.

Патриотично възпитание				
№	Тема	Възрастова група	Форма на педагогическо взаимодействие	Знания, умения и отношения *В резултат на обучението детето*
1	Моето семейство	Всички възрастови групи	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Осъзнава значението на семейството, умее да говори за близките си.
2	22 септември – Независимостта на България	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Познава национален празник, проявява уважение към историята.
3	1 ноември – Ден на будителите	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Разпознава личности от историята, рецитира и пее с гордост.
4	21 ноември – Ден на християнското	Всички възрастови групи	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други	Запознава се с традиции и обичаи, участва в пресъздаването им. Проявява

	семейство		дейности	уважение към семейните ценности и традиции.
5	При родословното дърво	Всички възрастови групи	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Разбира родовите връзки, умее да създава родословно дърво.
6	10 декември – Освобождението на Плевен	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Знае за историческо събитие, изразява гордост от родния град.
7	Коледа	Всички възрастови групи	Общоградинско тържество	Познат е празничният цикъл, споделя традиции и обичаи.
8	6 януари – Рожден ден на Христо Ботев	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Познава личността на Ботев, рецитира стихове, проявява уважение.
9	Кукери	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Опознава фолклор, създава маски, уважава народните вярвания.
10	19 февруари – Обесването на Левски	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Знае за Васил Левски, участва в драматизация, проявява почит.
11	1 март – Баба Марта	Всички възрастови групи	Общоградинско тържество	Изработва мартеници, познава български обичаи. Развива творчество и умения за работа в екип.
12	3 март – Освобождението на България	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности Тържество-рецитал в четвърта възрастова група	Знае значението на празника, уважава родината си. Участва в конкурс, демонстрира патриотизъм чрез изкуство.
13	Лазарица, Цветница	Всички възрастови групи	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности Тържество трета възрастова група	Участва в традиции, проявява интерес към обичаи.
14	Пъстър Великден	Всички възрастови групи	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Запознава се с великденски традиции, участва в изложби и базари.
15	11 май – Ден на Кирил и Методий	Трета и четвърта възрастова	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други	Знае за делото на Кирил и Методий, уважава българската азбука.

		група	дейности	
16	24 май Празник на буквите	Трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация, ДФПВ, други дейности	Познава буквите, гордее се с постиженията си. Уважава празника на азбуката и културата, участва в програма.

МОДУЛ „ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Интеркултурното образование в предучилищна възраст има за **цел** да запознае децата с различните измерения на културните идентичности и да развие у тях позитивно отношение към културното многообразие, присъстващо във всички области на човешкия живот. То се стреми да формира у малките деца умения и нагласи, които им позволяват конструктивно и уважително взаимодействие в мултикултурна среда.

В основата на това образование стои идеята за зачитане на значимостта на всяка човешка личност в контекста на многообразието от идентичности, както и признаването на правото и ценността на различието. Предучилищното интеркултурно образование насърчава децата да приемат равнопоставеността на всички в социалното пространство и да осъзнават и ценят своята собствена културна идентичност. Взаимодействието с другите в рамките на този образователен процес се изгражда върху конструктивност и уважение, което подпомага формирането на толерантност и взаимно разбиране.

Освен това, интеркултурното образование в тази възрастова група се реализира в среда, която възпитава демократични ценности и утвърждава включваща, устойчива и здравословна образователна общност, свободна от дискриминация и агресия. Тази среда създава възможности за диалог между различните културни общности, като се съобразява с възрастовите особености и компетентностите на децата. В същото време, тя насърчава социалната чувствителност и солидарност, които са ключови за развитието на уважително и толерантно отношение към околния свят още в ранните години.

В предучилищното образование интеркултурното образование се реализира чрез различни форми и начини, които са адаптирани спрямо възрастовите особености на децата и конкретната образователна среда. Основните форми включват интегриране на интеркултурното образование в обучението по различните образователни направления, където то се преплита с останалите аспекти на педагогическата работа, като по този начин се осъществява в ежедневните дейности и уроци. Освен това, интеркултурното образование може да бъде включено и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, като извънкласни занимания, проекти и други инициативи, които обогатяват образователния процес и стимулират социалното и културното развитие на децата.

Сред начините на реализиране се включват тематични занимания и проекти, които насърчават диалога и взаимодействието между деца от различен културен произход, създавайки условия за формиране на толерантност и уважение към многообразието. Също така, педагогическите специалисти използват интегрирани подходи, които обединяват интеркултурните теми с други образователни направления и развиват у децата социални умения и положително отношение към различията.

Така интеркултурното образование в предучилищна възраст се прилага чрез съчетание на интегрирани учебни дейности, допълнителни форми на взаимодействие и, при необходимост, специализирани програми, което позволява формирането на отворена и приобщаваща среда, способстваща за цялостното развитие на децата.

Методи:

1. **Игрови методи** — използване на ролеви игри, драматизации и симулации, които

представят различни култури и ситуации на взаимодействие. Това помага на децата да се поставят в обувките на другите и да развият емпатия и разбиране.

2. **Проектно-базирано обучение** — съвместна работа по проекти, свързани с различни култури, празници, традиции и обичаи. Това стимулира активното учене, изследователските умения и сътрудничеството между децата.
3. **Истории и разкази** — включване на приказки, легенди и народни истории от различни култури, които развиват интереса към другите и насърчават толерантността.
4. **Мултисензорно обучение** — използване на музика, танци, изкуство и кулинарни дейности, свързани с различни културни традиции, за да се ангажира цялото дете и да се улесни възприемането на културното многообразие.
5. **Дискусии и разговори** — насърчаване на разговори между децата за различията и общото между тях, като се създава атмосфера на уважение и откритост.
6. **Интерактивни игри и дейности** — занимания, които подпомагат комуникацията и сътрудничеството между деца с различен културен произход, като например съвместно създаване на колективни произведения или игри с правила, стимулиращи взаимопомощ и толерантност.
7. **Включване на родители и общност** — организиране на съвместни събития, където родителите могат да представят своята култура, храни или обичаи, за да се създаде по-богата и автентична образователна среда.

Интеркултурно образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Знания, умения и отношения** ***В резултат на обучението детето***
Културни идентичности	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	• усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас
Културна осъзнатост	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани,	• разпознава културни различия в игрова, познавателна и

		етюди; Отбелязване на национални и други празници	приложно-продуктивна дейност; • сравнява норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст; • преживява чрез игрова дейност значимостта на традиции, обреди и обичаи, характерни за неговата/нейната културна общност
Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	Четвърта група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	• отнася се толерантно към прояви на културни различия; • развива базови умения за общуване в процеса на игрова дейност в мултикултурна среда; • уважава и цени национални символи и ритуали

Интеркултурно образование и права на човека	Четвърта група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри– дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	• притежава базови представи за правата на детето

Когато поради извънредни обстоятелства присъствието във формите на педагогическо взаимодействие е преустановено фактически или с акт на компетентен орган за отделна група/отделни групи, педагогическото взаимодействие за периода на преустановяването след заповед на директора на детска градина се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии и с участието на родителите. Директорът на детската градина уведомява незабавно началника на РУО за преустановяването, за причините за това, както и за преминаването към педагогическо взаимодействие от разстояние в електронна среда.

Педагогическото взаимодействие от разстояние в електронна среда подпомага придобиването на компетентностите по чл. 28, ал. 2 от Наредба № 5 за предучилищното образование, като използваните ресурси се избират от педагогическите специалисти в съответствие с възрастта на децата.

- Общуването и взаимодействието ще бъде пряко със семейството / родителите на децата/.
- Обучителният процес в детската градина не се осъществява, а учителите подпомагат децата за придобиване на умения чрез работа с родителите през платформи, приложения, електронна поща или по друг подходящ начин- Скайп, Вайбър, Месинджър, както и с възможностите на социалните мрежи- затворените групи на възрастовите групи. За целта предоставят разработени материали, видеа, аудиофайлове и др., с помощта на които чрез игрови ситуации в къщи децата да развиват логическото мислене, да комуникират, да творят и да поддържат физическа активност.
- Педагогическите специалисти могат да правят разяснения, да отправят препоръки, да дават отговори на родителски въпроси, да споделят идеи за конструктивна, изобразителна и приложна работа, да насочват към дидактични игри, образователни ресурси и допълнителни източници на информация.
- По време на неприсъствената онлайн работа педагогическите специалисти не спазват и не се съобразяват с тематичните разпределения на възрастовите групи.
- Цялото взаимодействие да е проекто -базирано, с практическа насоченост и чрез нея децата ще усвояват знания за живота, развитие на фината двигателна моторика, развиване на речника-като слушат повече и др. чрез творчеството и креативността на учителите.
- Когато в процеса на взаимодействие се използват електронни устройства, не се работи с

децата пред екран. Това е възможно само за деца в задължителното предучилищно образование и след изрично заявено желание от страна на родителите, като престоят на децата пред екрана да не надхвърля 20-30 минути дневно.

- Обратната връзка по изпълнение на различните дейности няма задължителен характер и е по желание на родителите, които могат да споделят продукти от дейността на децата, отговори на задачи, впечатления и др.
- Необходимостта от заместващи занимания и конкретният начин за поддържане на процеса на взаимодействие с децата в предучилищното образование са по преценка на детската градина при отчитане на интернет свързаността, наличните ресурси и техника, както и дигиталните умения на участниците.
- Провеждането на взаимодействие от разстояние/ неприсъствена форма/ в ДГ „ Зорница“ ,ще се осъществява съгласно утвърден от директора на детското заведение график за работа на педагогическите специалисти и ДОКЛАД – СПРАВКА за проведено взаимодействие от разстояние разписан за 6 часов работен ден .
- Проследяването на постиженията от осъщественото педагогическо взаимодействие от разстояние в електронна среда се извършва чрез наблюдение от страна на педагогическите специалисти и чрез обсъждане с родителите.
-

МОДУЛ „ОСИГУРЯВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ФИЗИЧЕСКА АКТИВНОСТ И УЧАСТИЕ В СПОРТНИ ДЕЙНОСТИ“

Физическата активност в детската градина не е просто част от програмата – тя е **основен двигател на здравословното, емоционалното и социалното развитие на децата**. Затова е необходимо създаване на богата, мотивираща и безопасна среда, в която движението се възприема не като задължение, а като радост и игра.Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности в детската градина е изключително важна част от цялостното развитие на детето. В предучилищна възраст движението е естествена потребност, а чрез физическата активност децата не само развиват тялото си, но и усвояват социални, емоционални и когнитивни умения.

Цели:

- Поддържане и укрепване на физическото здраве.
- Развитие на двигателни умения (баланс, координация, сила, гъвкавост).
- Формиране на навици за активен и здравословен начин на живот.
- Стимулиране на социализация чрез игри и спортни дейности.
- Насърчаване на дисциплина, сътрудничество и уважение към правилата.

МОДУЛ „ БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА“

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) в предучилищна възраст има за цел да въведе най-малките участници в пътното движение в основните правила и умения за безопасно поведение. Същността на това обучение се крие в изграждането на основни знания

и нагласи, които да помогнат на децата да разпознават опасностите около пътя и да реагират адекватно в различни ситуации. В ранна възраст децата започват да формират навици за безопасност, които са ключови за предпазването им от инциденти.

Основната цел на обучението по БДП в предучилищна възраст е да формира у децата умения за безопасно придвижване като пешеходци, познаване на основните пътни знаци и сигнали, както и разбиране на ролята на правилата за движение в запазването на живота и здравето. Обучението се стреми да развие у децата чувство за отговорност и внимание към собствената им безопасност, както и към безопасността на другите участници в движението. Това се постига чрез игрови подходи, наблюдения и практически упражнения, които помагат на децата да усвоят знанията по достъпен и разбираем за тях начин.

По този начин обучението по безопасност на движението в предучилищна възраст създава основата за безопасно и отговорно поведение в пътното пространство, което е важен фактор за тяхната защита и интеграция в обществото като бъдещи пълноправни участници в движението.

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) в предучилищното образование се реализира чрез различни начини и форми, които са съобразени с възрастовите особености и потребностите на децата. Една от основните форми е интегрирането на темите за безопасност в ежедневните образователни направления. Така децата постепенно се запознават с правилата за движение чрез разнообразни занимания и игри, които развиват както познания, така и умения за безопасно поведение.

Освен това, обучението често се осъществява чрез практически дейности и педагогически ситуации извън класната стая. Това включва организиране на разходки и наблюдения в непосредствена близост до пътната среда, където децата могат да видят и приложат наученото на практика. Важна роля играят и различни тематични проекти и ролеви игри, които подпомагат усвояването на знанията по забавен и ангажиращ начин.

В допълнение, може да се включват участие на външни специалисти, като служители на пътна полиция или организации, занимаващи се с безопасността на движението, които провеждат беседи и демонстрации. Чрез разнообразни форми на взаимодействие – от индивидуални задачи до групови занимания – децата развиват умения за ориентация в пътната среда, разпознаване на пътни знаци и правилно поведение като пешеходци.

Всички тези подходи съчетават обучение, игра и практика, което прави процеса на усвояване на знанията по безопасност ефективен и адаптиран към възрастовите особености на предучилищната възраст. По този начин се създава основа за изграждане на отговорно и внимателно поведение на децата като участници в пътното движение.

Методи:

1. **Игрови методи** – чрез ролеви игри, драматизации и симулации, които ангажират децата в ситуации, свързани с движението по пътищата.
2. **Наблюдение и разходки** – практическо запознаване с пътната обстановка чрез организирани разходки около детската градина или квартала.
3. **Разказ и беседи** – използване на приказки, истории и беседи, които обясняват правилата за безопасно поведение.
4. **Визуални материали** – работа с илюстрации, пътни знаци, плакати и филмчета, които улесняват възприемането на информацията.
5. **Проекти и практически дейности** – съвместни задачи като изработване на макети на пътни ситуации или участието в тематични проекти.
6. **Демонстрации и гост-лектори** – посещения от служители на пътна полиция или специалисти, които провеждат показни уроци и демонстрации.

7. **Интеграция в други образователни направления** – включване на теми за безопасност в учебните занимания по околен свят, рисуване или физическа култура.

8. **Моделиране на ситуации** – създаване на модели и макети на пътни платна, които позволяват практическо обучение в контролирана среда.

Съгласно одобрено от министъра на образованието и науката учебно съдържание по тематична област „Безопасност на движението по пътищата" в детските градини се провеждат се провеждат основен и допълнителен годишен брой педагогически ситуации по образователни направления „Околен свят" и „Конструиране и технологии" с съответно за:

- първа възрастова група -5 основни и 4 допълнителни ;
- втора възрастова група -5 основни и 6 допълнителни ;
- трета възрастова група – 6 основни и 6 допълнителни;
- четвърта възрастова група – 7 основни и 7 допълнителни;

Продължителността на педагогическите ситуации по БДП е: 10-15 минути за първа и втора възрастови групи; 20-30 минути – за трета и четвърта подготвителни групи.

График за провеждане на основни Педагогически ситуации по Безопасност на движението по пътищата 2026-2027 година

Период	**Възрастова група**			
	Първа възрастова група	**Втора Възрастова група**	**Трета възрастова група**	**Четвърта възрастова група**
10.2026	„Моят дом"	„Къде играят децата?"	„Кварталът, в който живея"	„Градът, в който живея" „Пътят до детската градина"
11.2026	-	„Нашата улица"	„Могат ли хората без превозни средства?"	„На улицата" „Пътувам с автобус"
12.2026	„Пътувам с мама и татко"	„Светофар-другар"	„Познавам ли пътните знаци?"	„Изправност на велосипеда"
02.2027	„Моите играчки"	-	„Какво трябва да знае малкият пешеходец?"	„Кои знаци познава велосипедиста?"
03.2027	-	„Пресичам безопасно"	-	„На площадката за велосипедисти"
04.2027	„Разпознавам звук и цвят"	„Моят велосипед"	„Какво трябва да знае малкият велосипедист?"	-
05.2027	„С мама и татко на разходка"	-	„На площадката по БДП"	-

График за провеждане на допълнителни Педагогически ситуации по Безопасност на движението по пътищата
2026-2027 година

Група	**Образователно направление**	**Тема**	**Период**
Първа възрастова група	Конструиране и технологии	„С мама и татко на разходка“	м. октомври
	Околен свят	„Любима играчка“	м. декември
	Конструиране и технологии	„Пътувам с мама и татко“	м. април
	Околен свят	„Пеша и с автомобил“	м. май
Втора възрастова група	Конструиране и технологии	„Нашата улица“	м. ноември
	Околен свят	„На улицата“	м. януари
	Околен свят	„Къде играят децата?“	м. февруари
	Конструиране и технологии	„Превозни средства“	м. март
	Конструиране и технологии	„Светофар-другар“	м. април
	Околен свят	„Пресичам безопасно“	м. април
Трета възрастова група	Околен свят	„Моят път до детската градина“	м. септември
	Околен свят	„Чиста е нашата улица“	м. ноември
	Околен свят	„Внимание! Улица“	м. декември
	Околен свят	„Ако се загубя“	м. януари
	Конструиране и технологии	„Кое превозно средство къде се движи“	м. март
	Конструиране и технологии	„Превозни средства“	м. април
Четвърта възрастова група	Околен свят	„Улицата има своите правила“	м. септември
	Околен свят	„Чисто и безопасно“	м. м. декември
	Околен свят	„Улично движение“	м. януари
	Околен свят	„Телефон 112“	м. февруари
	Околен свят	„Игри без край“	м. март
	Конструиране и технологии	„Движи се“	м. април
	Конструиране и технологии	„Превозни средства“	м. април

3. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ВСЯКА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Съобразно седмичното разписание по групи, учителите сами изработват тематично разпределение по месеци и седмици по отделните образователни направления, определят темите за постигане на отделните компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Учителите на групи сами определят методите на педагогическо взаимодействие, съобразно интересите на децата и спецификата на образователната среда.

Тематично разпределение за първа група – Приложение № 1
Тематично разпределение за втора група – Приложение № 2
Тематично разпределение за трета група – Приложение № 3
Тематично разпределение за четвърта група – Приложение № 4
Тематично разпределение музика – Приложение № 5
Тематично разпределение яслени групи – Приложение № 6

4. ИНОВАТИВЕН МОДЕЛ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ДГ„ЗОРНИЦА“ – ПЛЕВЕН прилагане на ПП „УТРИННА ПРИКАЗКА“

Прилагането на иновативни елементи на педагогическо взаимодействие в детската градина е възможност за надграждане на предвидените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование очаквани резултати и реализирането на дейности, планирани и оценени като ефективни от педагогическите специалисти. Недостатъчното стимулиране на човешките взаимодействия се свързват с по ниски обучителни постижения, което на свой ред води до намаляване постиженията на детето в живота, и като резултат е неуспешното му поведение в обществото. Инвестирането в образование от ранна детска възраст има висока икономическа стойност и води до формиране на добри навици и социални умения за децата.

Адаптационен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на учители и представители на семейната общност в периода на постъпване на децата в първа възрастова група на детската градина

В първа възрастова група по време на адаптационния период на 3 годишните деца, прилагането на педагогическата практика Утринна приказка, отразява дейността, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да започват всеки ден заедно с четене на подходяща приказка, за успешна и плавна адаптация и преход от семейната среда към детската градина.

В първа възрастова група педагогическата практика „Утринна приказка“ дава възможност на представителите на семейната общност да са заедно с децата си в началото на деня, да взаимодействат с тях и с техните учители, да отвръщат с емпатия и разбиране на детския плач. Да им помогнат подкрепени от специалисти в една сигурна и безопасна среда, те сами да се справят по най-добрият възможен начин с бурята от емоции и страхове в сърцата им. Денят започва с участието на представител на семейната общност, който чете достъпна и подходяща

приказка за тригодишните деца в рамките на от 5 до 7 минути в началото на деня.

Преходът от първичната към вторичната социализация в периода на предучилищното детство най-често се свързва с постъпването на детето в детската градина. Основните преживявания, които съпровождат детето при осъществяване на този преход, са страх и тревога. Тези негативни емоции и чувства са по-силно изразени при деца, които до момента не са напускали дома си и не са посещавали детска ясла. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на детето при постъпването в детската градина е изграждането на подкрепяща, позитивна, интерактивна, мултикултурна и безопасна образователна среда в занималнята, която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност.

За да може образователното пространство да е приемствено и да наподоби част от семейната среда, на първата родителска среща с представителите на семейната общност обръщаме специално внимание на занималнята, в която ще бъдат приети децата, показваме оформен „Кът на моето семейство“, където всяко дете може да донесе любим предмет или вещ от дома си, за да не се прекъсва връзката със семейната среда, насочваме вниманието към табло „Това сме ние“, където всяко дете ще донесе своя снимка, за да покаже своята принадлежност и съпричастност към общността в групата. Обсъждаме с представителите на семейството, как заедно да се изгражда образователната среда и какви са очакванията на образователната институция за организацията и управлението на тази среда.

Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стой ролята на педагогическия специалист.

Децата се научават да проявяват загриженост към себе си и към другите, когато виждат, че техните близки и учители са съпричастни към първите им опити за принадлежност. Изграждат силни, положителни страни при изживяване на успехи в ежедневните си дейности, което намалява чувството на страх и безпокойство.

Умението да се общува е ключът за успешното приобщаване в групата. Като развиват уменията си за общуване, децата поемат инициативата и са мотивирани да постигат определени цели. Стимулирайки децата да търсят прилики и разлики в дейностите, в които участват, и да свързват новата информация със стария опит води до получаване на знания и способност да се създават връзки между различните дейности.

Всяка занималня е потенциална среда за проява на загриженост и внимание, за учене чрез игра, за разрешаване на проблеми и за експериментиране. Съвместната работа на учители и

родители базирана на интересите на децата води до установяване на контакти между тях и изграждане на ново отношение. Отношение на принадлежност към дадена общност, и усещането да си полезен за останалите.

Учителят изграждайки образователното пространство върху факторите загриженост, активно общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща общност създава условия на децата да се чувстват спокойни, уверени и учещи чрез игра.

Сътрудничеството на учителя-родителя и детето започва още при записването в детската градина, когато се формира първоначалната представа за семейството, събира се информация, установяват се интересите на децата, очакванията на семейството от образователната институция и обратно. Дискутират се нагласите за сътрудничество, страховете на родителите и се правят заявки как заедно да ги преодоляват. Образователната институция представя възможността представителите на семейната общност, да се включват в реализиране на определени дейности в групата на детето си. Да се включат в „Утринна приказка“.

Тъй като сътрудничеството обхваща един по-дълъг времеви период на взаимодействие предполага участниците да се опознаят. На първата родителска среща от една страна образователната институция представя своята образователна политика, своята мисия, визия, глобална цел и ценност, които ще реализира през следващите години. Програмната система, по която се работи. Предоставя възможността за изготвяне на график, в който родителите се записват за включване в съвместни дейности в началото на деня. Обсъжда и предлага подписването на „Споразумение за сътрудничество“ между заинтересованите страни. Където екипа на образователната институция изразява голямото си желание да си сътрудничи с членове на семейната общност относно успешната адаптация на децата им към новата среда и усъвършенстване на взаимодействието помежду им.

Четенето на приказка от представител на семейството в началото на деня е важно дидактично средство за адаптацията на детето, както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект. „Утринната приказка“ превръща ежедневните взаимодействия на децата във възможност да преодоляват несигурността и страховете си и да научават повече за човешките взаимоотношения. Ежедневния допир до приключенията на приказните герои в образователната среда в детската градина, ангажира емоционално детето и стимулира мисленето и въображението. Педагогическата практика „Утринна приказка“ дава възможност за индивидуализация на образователния процес, за съчетаване на познание с практически знания, за постигане на по-голяма активност от децата и стимулиране на умението за общуване. Самата педагогическа практика „Утринна приказка“ в занималнята е интерактивна дейност, в която може да вземе участие всеки представител на семейната общност и да бъде съпричастен с

дейността на децата в групата.

Целеполагащ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с 4-5 годишните деца в детската градина

Във втора възрастова група прилагането на Педагогическата практика „Утринна приказка“ позволява на учителите да интегрират централната идея на прочетената или разказаната приказка във всички образователни направления предвидени за деня.

Във втора възрастова група педагогическата практика „Утринна приказка“ е работата на учителя с 4-годишното дете за осигуряване допълнителни възможности на детската личност да развива пълния си потенциал. Той е „акумулирал“ всички постигнати резултати на модела „Утринна приказка“ по време на адаптационния период на 3 годишните деца, и отразява идеята учителите, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да извършват определени планирани дейности заедно. В същото време поема в нова траектория за развитие на „Утринна приказка“, която може да се разпознае като целеполагаща на интердисциплинарния подход, включващ в себе си междупредметни връзки или н. нар. тематичното обучение в програмната система. Целеполагането при провеждане „Утринна приказка“ е базирано на предварителен тематичен избор на приказките, които да създават условия за трансформация за целеполагащ преход към последващи запланувани дейности. Вариативност на тематичния избор на приказки е тематично обвързан с овладяването на знания, умения и компетентности по различните образователни направления, като се създават възможности за изразяване на личностната си позиция и се предоставя избор в кой момент и до каква степен детето да участва. Цялото или част от съдържанието на избраната приказка се визуализира чрез различни дигитални устройства, драматизирана и музикален съпровод. В процеса на споделеното четене се използват предварително изработени от децата подходящи рисунки или модели. В процеса на споделеното четене се създават и условия за откриване на индивидуалните детски способности и тяхното развитие. Създават се условия за словесна импровизация /диалог между двама герои, изпълнена от педагога или от децата; диалог по картина с доразвиване на сюжета. Предложената приказка от предходния ден може да се доразвие в следващите дни като намери израз в последващи дейности, свързани с новите задачи за деня. Яснота за глобалните задачи за деня по отделните образователни направления и ядра по учебния план и трансформацията им. Предварителен идеен вариант за тематично обучение и прилагане на образователните стратегии на преподаване. Предварителна подготовка за тематичните приказки, материали и ресурси. Комбинативност и съчетаването на алтернативните форми, по време на педагогическото взаимодействие. Събиране на факти за

различните етапи при реализацията на поставените целеполагащи задачи и ефекта от тематичното обучение за седмицата, със специален фокус участието на всяко дете и анализ на пропуските. Развитие на хоризонталната и вертикална образователна среда, която да пресъздава творческа атмосфера.

Педагогическа практика „Утринна приказка"
Трансформиращ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с деца от трета възрастова група в детската градина

В трета възрастова група Трансформиращият модел на педагогическата практика Утринна приказка има за цел да надгради всички постигнати резултати на предишните два модела на практиката Адаптационен в първа група и Целеполагащ във втора група, както и да даде нова траектория за развитието и. Идеята за ролята на трансформацията ще бъде развита допълнително, като използване на т.нар. „трансформиращ преразказ", който е в основата на дейността и взаимодействието на учителя и децата.

Налице са няколко тенденции за работа на учителя с деца. Обучението на детето в областта на неговото познавателно, социално и емоционално развитие да се провежда по всяко време и навсякъде в занималнята, като се използва големия ресурс на трансформиращото взаимодействие за овладяване на практически и теоретични знания и умения в процеса на игровия механизъм. Обучението на детето да се провежда по-индивидуализирано с оглед развитие на неговия потенциал. Обучението да се провежда в условия на повече „делегиране на инициативността и предприемчивостта" на детето да прилага своите знания и умения за изпълнение на поставени творчески задачи. Така, още от предучилищна възраст, то ще може да практикува своите формирани знания и умения, които ще ги усъвършенства във времето. В трета възрастова група акцента се поставя върху формирането на умения за конструктивно слушане и разбиране на текст, а след това да се преразказва със свои думи. В този период се формира културна компетентност и умения за изразяване, умения за обмисляне на разказваното, за използване на езиковите средства на художествената реч.

Методиката на провеждане на трансформиращия психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с децата включва 5 основни етапа, като всеки от тях се провежда в определени дни от седмицата а работата е върху една приказка за седмица.

Понеделник - Изразителен прочит на приказката от учителя, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Уводна беседа – уточняващи въпроси, с които се предизвиква интерес в детето към съдържанието на приказката, осигуряващи правилното възприемане и разбиране.

Вторник - Изразителен прочит на приказката, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Беседа върху съдържанието и формата на приказката – уточняващи въпроси за уточняване последователността на събитията и действията на героите и активизиране на активния речник, задаване на въпроси върху съдържанието. Беседата включва обяснение на думи или изрази, хорово повторение на дума или израз, за да се запомни и употребява, разглеждане на илюстрации към приказката, четене на откъси от текста на приказката от учителя.

Сряда - Слушане на образец-преразказ от учителя.

Четвъртък - Съвместен преразказ на учителя – дете

Петък - Самостоятелен преразказ от дете, подсказване на дума или фраза от учителя, за да се избегнат дълги паузи ако детето е забравило съдържанието; поощрение с усмивка, кимане с глава и кратки думи.

Основните изисквания към създавания от детето трансформиращия преразказ са:

- съдържанието на художествения текст да се пресъздава вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието като не се допускат моменти с коментарен характер;
- да се преразказва като се спазва логиката в развитието на действието без да се пропускат и разместват епизоди, без да се допускат извънконтекстови асоциации, без да се вмъкват нови епизоди или моменти в случката;
- да се изразява несвидетелско отношение към разказаното от автора при преразказването от детето;
- да се използват правилно думите ориентири от художествения текст, логическите опори наред с думите от лексикалния запас на детето;
- да се изгражда преразказът образно, въздействащо, точно и езиково адекватно;
- пряката реч, употребена в художествения текст, да се трансформира в непряка;
- да се преразказва в подходящо глаголно време (сегашно историческо време) и в съответните му спомагателни глаголни времена и наклонения
- да се следи за придържане към предварително уточнен план за преразказване; за пълнота, съдържателност и плътност на преразказа;
- да разказват самостоятелно без прекъсване с въпроси от страна на учителя;

Предварителното задълбочено възприемане и осмисляне на художествения текст води до репродуктивна дейност и възпроизвеждане на конкретното образно съдържание, на логиката в развитието на действието, подпомага осмислянето на спецификата на езика и стила на автора,

откриването на логическите опори в текста, проява на творчество от страна на детето, като включва и думи от собствения си речник. Пресъздаването на съдържанието и сюжета на приказка активизира репродуктивното мислене и пресъздаващото въображение при децата. Детето, преразказвайки, изминава пътя, набелязан от автора и спазва поставените ориентири, което съдейства за задълбочаване възприемането на приказката. От равнището на езиковата култура и богатството на лексикалния му запас зависи използването на точните думи синоними и достигане до авторовото послание. Проявата на творчество и лексикалният подбор показват степента на задълбоченост при възприемане на художествения текст, овладяване на логическата последователност и богатството от образи. Важно е детето-разказвач да умее да акцентира върху главното, да отстранява подробностите, да разказва увлекателно, живо и емоционално. Често използван методически похват е образецът – преразказ, който е предварително обмислен и подготвен от учителя. Учителят не дава указания как да бъде изпълнена задачата и детето самостоятелно копира образеца, подражавайки. Учителят дава точни указания как да се изпълни задачата, детето осъзнато възприема образеца. Увеличава се ролята на детската самостоятелност като се прави анализ на задачата още в началото, без даване на точен образец.

Чрез трансформиращия преразказ се постига усъвършенстване умението на детето да общува с автора на приказката, защото за да изгради преразказа си проследява още веднъж логическата последователност, редуването на събитията, докосва се до художествената образност на творбата, опитва се да я пресъздаде да състави план на преразказа. Формиране на познавателните, социално-емоционалните и граждански компетентности на детето (изпълнява различни роли в общуването с учителя и с другите деца– на слушащ и на говорещ). Усъвършенстване на звуковата култура на речта и активизиране на речника. Разширяване на речниковия запас на детето като усвоява нови думи. Формиране на интерес и внимание към формите на езика. Усвояване на езикови знания, комуникативни умения и речеви отношения в процеса на употреба на свързана реч, използване на речников запас, използване на граматически правилна реч и работа за звукова култура, както и на възприемане и пресъздаване на литературно произведение.

Педагогическа практика „ Утринна приказка“ –
Формиращ психолого-педагогически и методически
практико-приложен модел за работа на учителя с деца от четвърта
възрастова група в детската градина

В четвърта възрастова група формиращ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел „Утринна приказка“ за работа на учителя с деца от четвърта възрастова група в детската градина отразява подготовката на детската Личност като гарант за

формиране на Знания, Умения и Отношения за успешен преход в началното училище с оглед подпомагане цялостното (холистично) развитие на всяко дете, особено в социално-емоционално и познавателно отношение. Формиращият модел на Педагогическата практика „Утринна приказка“ затвърждава реалното включване на всяко дете в конкретна дейност по време на провеждането на запланувaните дейности по седемте образователни направления и превръщането му в централна фигура в процеса на преподаване от страна на учителя. При реализация на формиращия модел „Утринна приказка“ се дава възможност за:

- формиране и развитие на знания, умения и отношения за успешен преход в началната училищна степен;
- реализиране на дейности в посока цялостно развитие на детето с фокус социалното, емоционалното и познавателното му развитие на база игровия механизъм;
- целенасочено формиране и развитие на понятна и логично издържана диалогична и монологична свързана реч по посока на целенасоченост и планомерност на диалога (от разговор към беседа), към обогатяване на тематиката, увеличаване на общия обем на диалога и към по-голямо разнообразие на взаимодействието;
- възможност за интердисциплинарен преход от една към друга от запланувaните дейности за деня с възможност преноси на формирани знания, умения и отношения от едно образователно направление към други на база обща тема.

Адаптационен етап – 3 г.	**Целеполагащ етап – 4, 5 г.**	**Трансформиращ етап – 5, 6 г.**	**Формиращ етап 6, 7 г.**
Успешен, плавен и безпроблемен преход на детето от семейна към нова социална среда Детска градина.	Постепенно утвърждаване на детето от Аз-образа към първоначално личностно самоутвърждаване.	Утвърждаване на личностното участие в различни дейности чрез личностна изява.	Готовност на детето за новата социална среда и успешен преход към Училище

Включване на родители и представители на семейната общност в предварително подготвени дейности.	Участие на педагога с редуцирано включване на заинтересовани страни, както и на родители и представители на семейната общност в предварително подготвени дейности.	Участие на педагога и частично включване на заинтересовани страни, както и на родители и представители на семейната общност в предварително подготвено трансформиращо взаимодействие.	Съвместна /екипна/ работа на педагога, децата и представителите на семейната общност
Формиране на умения за наблюдения и изпълнение при детето	Развитие на умения за конструктивно слушане и споделяне при детето.	Развитие на умения за личностно участие на всяко дете в трансформиращо взаимодействие.	Постигане на завършено единство между придобитите от детето знания за предметите и явленията от заобикалящата го действителност, усвоените елементарни понятия, развитие на познавателните му способности и интереси, степен на познавателна и мисловна дейност, развитието на речта.
Изграждане за детето на подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, безопасна, мултикултурна хоризонтална и вертикална среда	Развитие изграждането за детето на подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, дигитална, безопасна, мултикултурна хоризонтална и вертикална учеща среда	Използване на изградената образователна (учеща) среда за трансформиращо взаимодействие	Изградена и утвърдена подкрепяща, учеща образователна среда в подкрепа на готовността за постъпване в първи клас.

Прилагане на игровия механизъм при реализация на определени дейности	Разширяване прилагане на игровия механизъм при реализация на определени дейности	Използване на игровия механизъм при провеждането на трансформиращото взаимодействие	Използване на игровия механизъм при прехода към елементите на учебната дейност
Създаване на условия за право на избор на детето при провеждането на различни дейности	Делегиране на право на избор на детето при провеждането на различни дейности	Използване правото на избор за реално участие на всяко дете в провеждането на трансформиращото взаимодействие	Качествено личностно формиране на детето, характер и функциите на основните му дейности, изразени в нова вътрешна, личностна позиция.
Рутинно провеждане на запланuваните дейности за деня	Постепенен преход към тематичното обучение относно запланuваните дейности за деня	Изработване на методически алгоритъм за провеждане на трансформиращо взаимодействие	Тематично обучение комбинирано с целеполагане, в основата на която е проекта „Утринна приказка“ и трансформиращо взаимодействие – готовност за първи клас.

ИНОВАТИВЕН МОДЕЛ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ДГ „ЗОРНИЦА“ – ПЛЕВЕН

ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА „УТРИННА ИСТОРИЯ” в яслените групи
Дейностен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на педагогически и медицински специалисти в детската ясла

Новата парадигма за професионални компетенции на специалистите по ранно детско развитие налага те да имат и демонстрират основен набор от знания, умения, ценности и предразположения, за да насърчават ефективно развитието, ученето и благосъстоянието на всички малки деца. Този набор от знания, умения ценности и предразположения е **ПП „УТРИННА ИСТОРИЯ”.**

Цел: Усъвършенстване на образователните програми за деца от ранна възраст по

посока личностно ориентиран модел, и създаващи възможности за тяхното ефективно прилагане в по-широк възрастов диапазон (през ранното детство).

Задачи:

1.Създаване на условия за ефективна адаптация към нова социална среда и оптимална приемственост на децата при реализиране на възпитателно- образователните цели през ранното детство;

2.Преосмисляне стратегиите и стиловете на преподаване, които се прилагат в яслените групи, по посока равнопоставеното на педагогическия на здравно-профилактичния персонал и подобряване на методическите подходи;

3. Разработване на дейности, вкл. и самостоятелни, които да дават възможност за прилагане на компетентностния подход към всяко дете и осигуряване на достъп до различни ресурси чрез изграждане на подходяща учеща образователна среда;

4.Придобиване на базисно знание за особеностите на детето като индивидуалност, за промените, които настъпват в етапите на развитие, както и за възможностите на възпитателното взаимодействие по време на провеждане на различните дейности и проследяване цялостното развитие на всяко дете;

5.Създаване на образователни насоки за родителите и представителите на семейната общност за ефективно реализиране на възпитателните практики по посока отговорно родителско и общностно поведение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ПРАКТИКА „УТРИННА ИСТОРИЯ“

При провеждането на педагогическата практика „Утринна история“ е препоръчително да се спазят две много важни методически изисквания, свързани с организацията и управлението на възпитателно-образователната среда и планирането на седмичните дейности5.

По време на организацията и управлението на възпитателно-образователната среда е необходимо да се осъществят следните 10 стъпки:

1. Предварително, при възможност, да се създаде „Стая на семейството“, където ще се провеждат срещите с родителите и представителите на семейната общност;
2. Предварително да се организират центрове и зони6 за дейности, с цел осигуряване свобода на децата за избор, като:

- Център „Наука“;
- Център „Семейство“;
- Център „Манипулативни игри и строителни блокчета“;
- Център „Изкуство“;
- Център „Библиотека“;
- Център „Музика“
- Център „Пясък и вода“;
- Зони за себеопознаване (огледала);
- Дейности на открито;
- Други

3. Предварително да се осигурят и разположат на определено място различни дидактически материали и други ресурси7, които да са подходящи за възрастта, като: книжки, природни материали-листа, шишарки, кестени, орехи, миди и др.; пластмасови капачки, бутилки, чаши и др.; дървени или пластмасови фигури с правилна и неправилна форма; екологични бои, различни видове хартия, различни

видове играчки, едро габаритни мозайки, маркери, пастели, разноцветни обръчи и др. материали[8].

1.Предварително по подходящ начин да се информират родителите и

представителите на семейната общност за организацията и управлението на

образователното пространство на занималнята и да се потърси тяхното мнение за

изграждане на място „Кои сме ние“, за да може то да се обогатява и развива със

снимков материал, специални вещи и материали, малки възглавници, дрехи, обувки,

шапки и др., необходими за изграждането на различните центрове за дейност;

2.Представяне по подходящ начин на родителите и представителите на семейната

общност на основните програмни моменти и дейности, които се предвиждат през

годината и търсене на обратна връзка за тяхното подобряване;

3.Предварително информиране, представяне за обсъждане и приемане на т. нар.

Споразумение[9] за сътрудничество;

4.Представяне на идеи, свързани с провеждането на определени кампании за

подобряване на образователното пространство;

5.Представяне на педагогическата практика „Утринна история“ като важно

дидактическо средство за адаптация на детската личност, както в познавателен и

социално-емоционален аспект;

6.Включване на родителите и представителите на семейната общност в дейности,

които предполагат тяхното участие[10];

7.Подготовка на допълнителни ресурси (картини, мултимедийни слайдове, символи,

разработване на ритуали, дидактически материали, флип-чарт, хартия А0, музикална

уредба), необходими за провеждане на запланuваните дейности.

ЗАПЛАНУВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ СА:

Глобална тема	Център	Период
ЕСЕН		
„Здравей , есен! Играчките в детската градина “	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и	15-18.09.

	строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Животните през есента“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	21-25.09
„Есенни игри с палавите котета“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	28- 02.10
„Есенни игри с палавите котета“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито	05.10 – 09.10

	Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Кой как казва? Домашните животни през есента“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	12.10 – 16.10
„Ходя, бягам в есенната гора“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	19.10 – 23.10
„Падат листатата“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	26.10 – 30.10
„Мечо и Мецана се готвят	Наука	02.11 – 06.11

да сън“	Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Есенни емоции – смях и тъга“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	09.11 – 13.11
„Пиленцето и патенцето в топлото гнездо“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	16.11 – 20.11
„Хитрата Гризана обича есента“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета	23.11 – 27.11

	Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
ЗИМА		
„Пухкави снежинки“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	30.11 – 04.12
„Зимна приказка - Зайовата къща“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	07.12 – 11.12
„Коледа“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство	21.12 – 23.12

	Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Танцът на джуджетата“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	29.12 – 31.12
„Болният Лисан“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	04.01 – 08.01
„Украса за зимни именни дни - Балони“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	11.01 – 15.01

„Зимна зеленчукова супа“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	18.01 – 22.01
„Зеленчукова градина – грижа през зимата “	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	25.01 – 29.01
„Цветя през зимата- кокиче и минзухар“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	01.02 – 05.02
„Аз и моите приятели през зимата“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и	08.02 – 12.02

	строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Това съм аз. Моето зимно облекло“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	15.02 – 19.02
„Моят дом“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	22.02 – 26.02
„Мартенички“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито	01.03 – 05.03

	Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
ПРОЛЕТ		
„Празникът на мама“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	08.03 – 12.03
„Пролетни приказки - Косе Босе“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	15.03 – 19.03
„Пролетно клонче"	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	22.03 – 26.03

„Пролетно клонче“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	29.03 – 02.04
„Буболече – лече – насекомите в природата през пролетта“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	05.04 – 09. 04
„Танцът на цветята“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	12.04 – 16.04
„Пролетни празници“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и	19.04 – 23.04

	строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Песента на дърветата“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	26.04 – 30.04
„Плодове“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	03.05 – 07.05
„Аз играя на цветната поляна“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито	10.05 – 14.05

	Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	
„Аз празнувам пролетта“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	17.05 – 21.05
„Детство мое – празникът на детето “	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	26.05 – 31.05
ЛЯТО		
ДФПВ по ПП „Утринна история“	Наука Библиотека Семейство Дейности на открито Манипулативни игри и строителни блокчета Пясък и вода Музика Изкуство Дейности на открито Зона за себеопознаване Друго – физическа култура	01.06-14.09

Забележка: Глобалните теми от разпределението на дейностите по ПП „Утринна история“ се

реализират чрез ОН: Български език и литература, Математика, Околен свят, Конструиране и технологии, Изобразително изкуство, Физическа култура и Музика.
В неучебното време на учебната година дейностите се реализират под формата на ДФПВ по същите ОН.

По време на провеждането на педагогическа практика „Утринна история“ ще се провежда периодична *оценка/самооценка,* относно ефективността на педагогическата практика с участието на учители и директори от включените в прилагане на модела предучилищни институции и експерти от РУО. Родители и представители на семейната общност ще бъдат включени в друг вид проучване, което ще изследва тяхната удовлетвореност относно успешната адаптация на постъпващите деца в детската градина и тяхното познавателно, емоционално и социално развитие.

Приложение № 6: Тематично разпределение за яслена група

5. МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Детската градина е заинтересована от педагогически компетентно сътрудничество със семейството. От съвременната детска градина се очаква не само да признае и приеме приоритета на семейството за възпитанието на децата, но и реално да го подкрепи и при реализацията на своите цели да използва помощта на родителите. Единството между детската градина и семейството е необходимо условие за пълноценното развитие на детето, защото:

- Семейството е най-естествената среда за развитие на детето. То се отличава с неповторимост на своя емоционален микроклимат, който няма еквивалент в общественото възпитание
- Детската градина обаче има предимства, каквито семейството няма. Чрез различните дейности, общуване и разнообразна материална база тя благоприятства социалното, интелектуалното, нравствено-естетическото развитие на децата

Детската градина е инициативната страна във взаимодействието. Тя организира, насочва и координира действието на факторите от социално-педагогическата система, предлага и реализира образователното съдържание и формите на работа с родителите.

Отношенията между родители и учители се изграждат на основата на:

- Разбирателство
- Единомислие
- Непрекъснато общуване
- Взаимодействие в името на детето

Целенасочената съвместна дейност между детската градина и семейството осигурява единен подход в разкриването на обкръжаващия свят и разменя постоянна взаимна информация за цялостното развитие на детето, за неговите интереси, потребности и поведение, а детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за пълноценно развитие.

- Привличането на родителите като партньори в дейностите по превенция и интервенция на тормоза и насилието е важна част от реализирането на цялостната политика на детската градина и важно условие за нейната ефективност.
- Повишаване доверието в образователната система.
- Осигуряване на социална, познавателна и специална подготовка, гарантираща комуникативна и действена компетентност на детето, чрез взаимодействие между

детската градина и семейството.

- Постигане на споделена отговорност за разгръщане потенциала на всяко дете чрез равнопоставеност на семейството като уникална възпитателна среда и детската градина като специфичен образователен феномен.
- Създаване синхрон между семейството и детската градина за повишаване качеството на възпитание и обучение на децата от предучилищна възраст.
- Споделена отговорност за съхранението на детето и детството като ценност.
- Разпределяне на правата, задълженията и отговорностите между детската градина и семейството за постигане на стратегическите цели и приоритетите на политиката за учене през целия живот.
- Оптимизиране взаимодействието учител-дете–родител, с оглед на ранното откриване и коригиране на пропуски в поведението на децата.
- Детската градина да стане отворена система за провокиране на родителска активност и обогатяване на родителската теоретико-практическа компетентност и да се изгради система за поведенческо моделиране.
- Провокиране на родителите за идеи и мероприятия свързани с възпитанието и образованието на децата им в детската градина.
- Семейството активен участник при организиране и провеждането на празниците и откритите форми на работа и в създаване на позитивна среда за развитие на доверието и отговорността между детската градина и семейството.
- Стимулиране на стратегии за сътрудничество и прилагане на творчески подходи в социално педагогическата система" семейство-детска градина" с помощта на ПП „ Утринна приказка" .
- Съдействие за активната ангажираност на родителите при обогатяване на материално-техническата база и опазване на имуществото на детската градина.

Положителен резултат от реализацията на Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование може да бъде достигнат само при обединяването на семейството и детската градина в единно образователно пространство на основата на взаимодействие и сътрудничество между педагози и родители през целия период на предучилищното детство.
Основната цел на всички форми и видове взаимодействия с родителите е установяване на взаимно доверие и обединяване на усилията за развитието и възпитанието на децата.
Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите по чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина.

Конкретни цели:

1. Обединяване на ресурсите и усилията между страните за осигуряване ефективно взаимодействие при работа с децата в детската градина.
2. Постигане на консенсус по всички цели и аспекти на дейностите в детската градина.
3. Изясняване и разпределяне на основните права и задължения, процедури и подходи на участниците в предучилищното образование в детската градина.
4. Повишаване на доверието в образователната система.
5. Активно участие на родителите за успешна адаптация и социализация на детето, както и в образованието на техните деца за подкрепа на личностното развитие на децата.
6. Създаване на условия за ранно детско развитие и подготовката на децата за училище.
7. Разбиране, подкрепа и споделена отговорност между детската градина и семейството, формиране на положително отношение към училището и мотивация за учене.
8. Съвместна работа за разбиране на ученето като ценност.

Стъпки за възвеждане на механизма за взаимодействие

- Отговорностите, описани в механизма се включват в длъжностните характеристики

на педагогическите специалисти.
- Механизмът за взаимодействие се оповестява, чрез информационните табла на родителите
- Механизмът е част от стратегията, програмната система.
Предучилищното образование като процес на възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата се осъществява чрез взаимодействие между участниците в него:
1.Деца
2.Родители
3.Директор, учител и други педагогически специалисти
4.Обществен съвет
5.Община

РУО на МОН
Взаимодействието между участниците в предучилищното образование създава условия за постигане на целите на предучилищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина и мотивация за учене.
Осигуряването на съвременно образование, което да подготви децата, с необходимите знания, стремежи, ценностни нагласи, като съхрани културната идентичност и духовна самобитност на отделните индивиди, определяме с изграждането и развитието на общочовешките ценности, на хуманизма, солидарността и миролюбието – основни принципи на човешкия прогрес. Социалната мисия обусловена от основните цели: да постави индивидуалността на детето в центъра на образователния процес. В търсене на нови форми на сътрудничество с родителите на децата и педагогическо
взаимодействие с децата се гарантират възможностите за педагогическа свобода при осъществяване на образователния и възпитателен процес и се създават ефективни условия за формиране и развитие на децата.
Екипността, партньорството между педагогическите екипи на всяка група и семействата, между педагогическия екип и директора е най-сигурната гаранция за качествена педагогическа дейност. Търсенето на сътрудничество на всички нива в детската градина е предпоставка за разчупване на старите, шаблонни и формални форми на взаимодействие.
Детската градина осъществява своята мисия организирано и целенасочено и посредством педагогическото взаимодействие между учителя /родителя, детето и детската общност. Сътрудничеството със семейството и обществените организации при работата екипите е ключов момент за единна стратегия при цялостното развитие на детето. Общуването между учителя и детето е творчески процес на взаимна промяна и познание -учителя като разкриваща се личност и детето като развиваща се личност. Детето изразява своята индивидуалност и на тази основа се социализира. От друга страна, то възпроизвежда и твори по свой начин нов опит - развива и изявява своята индивидуалност. Субект-субектните отношения обхващат от следните параметри:-възприемане на детето от учителя като ценност не само за обществото, но и за самия него;
- откриването на детската индивидуалност от учителя в общуването и на фона на вписването и в детската група;
- взаимодействията учител –дете; учител –детска група; учител –родител, чрез разнообразяване формите на общуване и дейност;
- осигуряване среда, която стимулира детето към активност и творчество;
- диалог между учителя и детето;
- създаване на умения за работа в екип;
- формиране и развиване на организаторски способности за по-добра реализация и висок социален статус;
- зачитане на значимостта на другия в общуването и утвърждаване самочувствието на детето;

- създаване на условия за самостоятелен избор на дейност;
- изграждане на умения за общуване в група, в която има както единодушие, така и различие и конфликти;
- изграждане на умения за приспособяване в различни условия, бърза адаптация в социална среда.

С помощта на учителя като пример за подражание и инициатор на детската активност, който търси връзка между интелектуалните и творческите възможности, се постигат положителни резултати в процесите на възприемане, изразяване и изобразяване, които са особено важни за цялостното психично развитие на детето. Когато децата притежават богати знания, умения и навици, както и способност активно да ги прилагат, те с желание се стремят към творческа изява.
Основни форми на взаимодействие учител –дете осигуряват условия за :
• Създаване на интерактивна образователна среда / фронтална, индивидуална и екипна работа/;
• Създаване на образователна среда за индивидуален процес на обучение;
• Създаване на образователна среда, която активизира познавателната, емоционалната и социалната активността детето;
• Създаване на индивидуална програма на детето;
• Създаване на образователна среда , стимулираща рефлексивното развитие / осъзнаване на знания и умения, изграждане на умения у децата за оценка и самооценка, изграждане на умения у децата за контрол и саморегулация на поведението.
• Създаване на образователна среда за действената активност на детето;

Родителите са участници и партньори в системата на предучилищното образование, заедно с децата, учителите и другите педагогически специалисти.

Форми на взаимодействие между детската градина и семейството:

- Индивидуални – разговор (среща) между учителя и родителя – първоначален и опознавателен, информативен, рутинен; консултация – по инициатива на учителя и по инициатива на родителя; съобщения – устни и писмени. Индивидуалните форми имат перманентен характер, прилагат се в зависимост от спецификата на конкретното семейство. Целта е установяване на доверителни взаимоотношения, взаимна обмяна на информация и определяне на обща стратегия спрямо конкретното дете- индивидуални консултации в удобно за двете страни време;

- Групови – родителски срещи, беседи, тренинги, дискусии, групи за подкрепа на родители (имат еднакви проблеми относно детското развитие, еднакви вярвания и модели на възпитание, имат нужда от развиване на собствените умения като родители, родители на надарени деца и пр.). Организират се в зависимост от предпочитанията на родителите и общността по проблеми в развитието на децата. Целта е повишаване равнището на груповата и индивидуалната компетентност относно дискутирания проблем. Създаването на сплотена група от родители и включването й в живота на групата допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина.
- Присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование – Проектите ПП „ Утринна приказка“ и ПП „ Утринна история“ , открити практики, изложби, тренинг, тържества, празници, развлечения, състезания, ден на отворени врати;
- Стимулиране на стратегии за сътрудничество и прилагане на творчески подходи в социално педагогическата система” семейство-детска градина” с помощта на ПП „Утринна приказка“ и ПП „ Утринна история“
- Други форми за комуникация – сайт на детската градина, информационно табло за

родители, дискусии, консултативен кабинет.

- Колективни – родителски събрания, срещи, консултации, лектории, открити дни в детската градина, празници, развлечения, екскурзии. Имат преднамерен характер. Целта е обогатяване представите на родителите относно развитието на детето в предучилищна възраст, провокиране на активност за промяна във възпитателните ориентири и практическата им реализация.
- Съдействие за активната ангажираност на родителите при обогатяване на материално-техническата база и опазване на имуществото на детската градина.

Положителен резултат от реализацията на Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование може да бъде достигнат само при ообединяването а семейството и детската градина в единно образователно пространство нна основата на заимодействие и сътрудничество между педагози и родители през целия ппериод на редучилищното детство.

Основната цел на всички форми и видове взаимодействия с родителите е уустановяване на заимно доверие и обединяване на усилията за развитието и ввъзпитанието на децата. Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, ддиректорите и другите педагогически пециалисти и родителите създават условия за постигане на целите по чл. 5 от Закона за редучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение ъм детската градина.

Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез:

- индивидуални консултации в удобно за двете страни време;
- родителски срещи;
- присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование – **ПП „Утринна приказка“ и ПП „Утринна история“,** открити практики, изложби, тренинг, тържества, празници, развлечения, състезания, ден на отворени врати;
- други форми за комуникация – сайт на детската градина, информационно табло за родители, дискусии, консултативен кабинет.
- Тренинг с родители. Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите). Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят” традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

- Участие на родителите в процеса на предучилищното образование. **Какво е <u>Педагогическа Практика „Утринна приказка“</u>** - Деца и родители заедно започват деня в детската градина с четене на приказка; Взаимодействие учители – родители – деца в подкрепа и партньорство; Емпатия и разбиране тревогите и страховете на децата, родителите и учителите в периода на адаптация на децата при постъпване в детска градина; Осигуряване на среда, близка до семейната, в периода на преход от дома в детската градина. Каква е цената, която плащат родители, учители и деца при преживяването на тревога, докато дойде моментът, в който децата свикнат с новата среда и различните лица, от дома и близките? Отговорът е скрит в активното сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството в модела на

педагогическата практика **„Утринна приказка**“. Този преход е еднакво стресов както за детето, така и за семейството му и неминуемо рефлектира върху учителите в детската градина. И в двете страни е налице фрустрация по отношение на собственото им положение, роля и често това води до създаване на конфликти и проява на взаимно недоверие. Какво по-достъпно и успокояващо от това член на семейството да чете приказка сутрин в детската градина. Какво по-близко до семейната среда децата да се срещат ежедневно с представител на семейната общност, да взаимодействат заедно, да откриват заедно, да се чувстват сигурни заедно. Какво по-голямо равновесие от това представителите на семейната общност заедно с помощта и подкрепата на учителя да разказват приказки на своите деца, като достъпна образователна интервенция, осигуряваща прехода от света на всекидневието към сложността на живота. Именно този факт обяснява необходимостта за пренасянето на тази традиция в съвременната образователна среда на детската градина. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на детето при постъпването в детската градина е изграждането на подкрепяща, позитивна и безопасна образователна среда в занималнята - уютна, нестандартна, домашно-битова, различна. Която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност. Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стой ролята на педагогическия специалист!

- Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Необходимо е да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация. Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота – децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления. Значението на включването на родителя има тристранен характер: за детето – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него; за родителя – който може да види детето си в различна ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения; за детските учители в групата – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на детето го прави необходимо - чл. 208, ал.1 от ЗПУО. Родителите дължат почит и уважение на педагогическите специалисти, които от своя страна зачитат правата и достойнството на самите родители като участници и партньори в системата на предучилищното образование. - чл. 219, ал.2 и 3 от ЗПУО.

Учители и непедагогически персонал – наставничество, взаимен обмен на информация, вътрешна квалификация, екипност, консултации, открити врати и др.

Очаквани резултати:

- Реализиране на ДОС в предучилищното образование;
- Емоционален комфорт и успешна адаптация на децата чрез Педагогическа практика **„Утринна приказка“,** ”вграждане” на детето чрез социализацията му в общността; чувство на общност към социалната среда;

- Използване на нови педагогически технологии;
- Промяна на мотивите и нагласите на педагогическия колектив;
- Утвърждаване конкурентноспособността на детската градина;
- Мобилност на мениджърските и управленски функции на директора;
- Отзивчивост на родителската общност;

- **Участие на родителите в процеса на ранно детско развитие**. **Какво е <u>Педагогическа Практика „Утринна история“</u>**

Педагогическа практика „Утринна история“ е дейностен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на педагогически и медицински специалисти в детската ясла.
Ранното детство (0-3 г.) е най-интензивният период в развитието на човешкия живот и е свързан с превръщане на съдържанието на натрупания първоначален собствен опит и впечатления в диференцирани елементарни базисни знания, умения и отношения - двигателни, речеви, познавателни, социални, игрови. В този период се оформя активната реч, появяват се образните форми на мислене и първичното самоосъзнаване, възниква волевото самоуправление на поведението, става възможно усвояването на елементарни норми и правила на поведение.
Всички тези процеси са изключително зависими от социално-емоционалното състояние на детето, което в този възрастов период се променя много бързо. Ето защо е изключително важно да му бъдат осигурени максимален комфорт и плавна адаптация към новата среда, а именно детската ясла.

Необходимо е преосмисляне на основните цели, стратегии и технологии в детската ясла, реабилитиране и равнопоставяне на педагогическия компонент в нейната дейност, подобряване на организацията на образователната среда, оптимизиране на самостоятелна дейност. Това е постижимо чрез цялостно разбиране за важността от живота на детето през първите му 3 години с акцент върху спецификите и динамичните преходи между индивидуалните равнища на развитие. Прилагането на дейностен модел, който фокусира усилията на медицинския и педагогическия екип, родители и други отговорни институции е стъпка напред към превръщането им в учеща се общност, която да гарантира щастливо и спокойно развитие на децата до 3 години.

Педагогическата практика „Утринна история“ е важно дидактическо средство за адаптация на детската личност, както в познавателен, така и в социално-емоционален аспект. Прилагат се набор от знания, умения ценности и предразположения които обхващат следните три групи професионални компетентности:
Първа група компетентности: Детско развитие и учене в контекст
Специалистите в ранна детска възраст:

(а) разбират периода на развитие на ранното детство от раждането до 3- годишна възраст в различни области на развитие.

(б) разбират всяко дете като индивидуалност с уникални вариации в развитието.

(в) разбират, че децата учат и се развиват в рамките на взаимоотношения и в множество контексти, включително семейства, култури, езици, общности и общество.

(г) използват това многоизмерно знание, за да вземат основани на доказателства решения за това как да изпълняват своите отговорности.

Втора група компетентности: Партньорства между родители, специалист и общността

Специалистите в ранна детска възраст осъзнават, че успешното образование в ранна детска възраст зависи от партньорствата с родителите на малките деца, които обслужват, посредством:

(а) познаване ценността на разнообразието в семейните характеристики на децата.

(б) използване на това разбиране, за създаване на уважителни, отзивчиви, реципрочни взаимоотношения със родителите и за ангажиране с тях като партньори в развитието и ученето на техните малки деца.

(в) използване на ресурси тена общността, за подкрепа на ученето и развитието на малките деца и за подкрепа на родителите на децата, относно изграждане на връзки между детските градини, училищата и обществените организации и агенции.

Трета група компетентности: Наблюдение, документиране и оценка на детето

Специалистите в ранна детска възраст:

(а) разбират, че основната цел на оценяването е свързана с планирането на ранните учебни дейности с децата.

(б) знаят как да използват разнообразните инструменти за оценка и документиране на резултатите от наблюденията.

(в) използват инструменти за скрининг и оценка по начини, които са етично обосновани и подходящи за развитието, културата, способностите и езика, за да документират напредъка в развитието и да насърчават положителните резултати за всяко дете.

(г) изграждат партньорства за оценяване със семейства и професионални колеги.

<u>Очаквани резултати:</u>

- Успешна адаптация на постъпващите деца в детската градина и тяхното познавателно, емоционално и социално развитие ,чрез прилагане на Педагогическа практика **„Утринна история“;**
- Използване на иновативни педагогически технологии;
- Промяна на мотивите и нагласите на медицинския и педагогическия колектив;
- Максимално опознаване и системно контролиране развитието на детето, чрез психодиагностично оценяване;
- Утвърждаване конкурентноспособността на детската градина;
- Мобилност на мениджърските и управленски функции на директора;
- Удовлетвореност на родителите и представители на семейната общност;

6. МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.
В подготвителните групи за училище (4–7-години) акцентът при проследяване на резултатите е да се проследи цялостното развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование. Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и края на учебната годината.
За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на показателите за ранно детско развитие: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие; активност, игра и учене.
Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления, като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.
Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта е необходимо да се приеме единна, обща за цялата детска градина, матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. За тази цел е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления, които предлагаме да бъдат на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител), като по този начин ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование. Резултатите от постиженията по ДОС на детето, могат да се опишат по следната матрица:

В началото на учебната година	В края на учебната година
Справя се самостоятелно при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……	
Справя се с насочващи въпроси при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ……	
Справя се с помощ от учителя при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……	
	Справя се самостоятелно при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……
	Справя се с насочващи въпроси при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ……
	Справя се с помощ от учителя при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. Информацията, която получават, трябва да бъде позитивна обективна и насочваща чрез развиващата програма за по-нататъшната индивидуална работа с детето. Предложената развиваща програма има роля на целенасочено възпитателно взаимодействие към детето, което благоприятства, улеснява, компенсаторното или превантивно развитие на детето в съответната област и образователни направления.
Примерни стъпки за информация на родителя:

- Запознаване с постиженията на детето към момента на проследяването на резултатите, т.е. акцент върху силните страни на детето.
- Запознаване с трудностите на детето към момента на проследяването на резултатите; т.е. тези страни, които са в процес на развитие и изразени по-слабо;
- Напомняне за постепенното развитие на индивидуалността на детето и неговия потенциал, поради което не се сравнява с другите деца;
- Очертаване на перспективата на детското развитие, необходимостта от развиваща програма и предложението за такава, с оглед създаване на условия за ефективна среда за по-нататъшното детско развитие.

При запознаване с резултатите учителят трябва да подходи обективно, професионално, етично и толерантно към родителя.

Приложението може да бъде попълнено по същата матрица в която са отразени резултатите на детето в дневника.

Например:

	Постижения на детето
Образователни направления	детето. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Следващи стъпки за развитие на детето в детската градина и у дома.	Необходима е подкрепа на родителите за развитие на …… Наложителна е консултация с логопед или друг специалист……

Проследяване на резултатите от предучилищното образование се провежда в началото (втората и третата учебна седмица) и (14 дни) преди края на учебната година.

Методи за проследяване на резултатите от предучилищното образование:

- **Наблюдение**

Основният метод за проследяване на постиженията на децата е включеното наблюдение. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година. Наблюдението е един от многото начини за събиране на информация относно функционирането на децата като цяло. Най-ефективно и информативно е наблюдението на детето в неговата естествената среда, която включва – неговият дом и детската група в които всяко дете се развива. Тази среда предоставя на детето широки възможности за ежедневна изява и проява на различните му знания, способности, начини на поведение, както и на неговите затруднения.

Детската градина е „сцената”, на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си. Наблюдението на детето в естествената му среда има много предимства за него: детето се намира в позната и защитена среда, в която е адаптирано и привикнало да се занимава с ежедневни дейности.

Чувства се свободно, сигурно и значимо в резултат на което може да разкрие (пред наблюдаващия, своите силни страни, знания и умения, наред с ограниченията си и затрудненията си. Събраната информация от наблюденията служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки следващия възрастов период.

Цели на наблюдението:

С помощта на информацията, получена чрез наблюдението учителя постига следните цели:

1. Опознава индивидуално развитие на децата чрез установяване на техните характерни възрастови и индивидуални особености: нужди, способности, обноски, ограничения и затруднения.
2. Планира индивидуална програма за развитие на детето през учебната година, която е насочена към детския потенциал и затруднения.
3. Проследява настъпилите промени при децата през учебната годината.
4. Периодично уведомява родителите за функционирането на детето в детската градина.

Видове наблюдения: Наблюдение, в което учителят не участва.

Задачата при този вид наблюдение е учителят само и единствено да наблюдава и проучва автентичността на детето в обичайните естествени условия и действия в детската група, без да се включва в разговор с него или да се намесва по някакъв начин в ситуацията /играта/ общуването, който би могъл да повлияе върху неговото поведение.

Силни страни на наблюдението: спомага за деликатно регистриране на спонтанното и автентично поведение на детето и взаимодействията му с околната и социална среда, без то да усеща, че е център на наблюдение.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя по време на наблюдението.

Наблюдение, в което учителят е участник (включено наблюдение)

Задача при този вид наблюдение е учителят – наблюдател да участва в дейностите на детето. Например: даване на разяснения; задаване на насочващи въпроси; използване езика на тялото; подготвяне на обстановката за извършване на дадена дейност; съучастник в играта на детето; поощряване на другите деца да се сближат с наблюдаваното дете и др.

Силни страни на наблюдението: помощ от учителя, която може да доведе до по-високи резултати. Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя при наблюдение поведението на детето и регистриране на резултатите.

- **Познавателна задача**

Задачите, които са използвани за установяване на резултатите по седемте образователни направления през учебната година са два вида:

Задачите със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането на знанията, тяхното разбиране и приложението им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.

Задачи със свободен отвор се използват при установяване на изпълнителски умения – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране – при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайният резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

- **Продукти от дейността на децата**

По време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти (фантастични разкази, игри, рисунки, апликации, конструктивни и хартиени модели, пластилинови фигури и форми, и др.). Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант – в Портфолиото на детето, други – да бъдат документирани чрез видео и снимки и поставени в портфолиото . Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

- **Социометрични методи**

Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между

децата вътре в групата и от подходите на детските учители. Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограма или социоматрица.

Форми за проследяване на резултатите и постиженията от предучилищното образование.

Портфолио. В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. От латински буквалния превод означава „носещ листа хартия". Портфолио – буквално означава "запис". Когато става въпрос за детско портфолио, имаме предвид "запис" на етапите от процеса на адаптиране, игра и учене, както и постиженията по различните образователни направления. Портфолиото онагледява етапите през които преминава детето, прави ги "видими" и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето, и по този начин може да подпомогне и родителя. За разлика от другите методи за оценяване, които дават информация за моментното състояние, портфолиото отразява развитието на детето, като процес. За да се постигне този ефект, материалите включени в портфолиото трябва да бъдат събирани по време на целия престой на детето в детската градина.

Цел на портфолиото: Хронологично и автентично проследяване на резултатите от социализацията, възпитанието и обучението на детето в детската градина При създаване на портфолиото учителят съблюдава следните принципи и подходи: Личностен и индивидуален подход, автентичност, хронологичност, активност, интерактивност и комуникация, прозрачност, креативност и успеваемост.

Основни характеристики на детското портфолио:

- Да се анализират, обобщят и систематизират резултатите от дейностите на детето.
- Да се оценят обективно детските постижения.
- Да се уважи и стимулира неповторимостта у всяко дете.
- Да се планира по-нататъшната програма за личностното развитие на детето.

Според носителят на информация портфолиото може да бъде: хартиено или електронно портфолио. В портфолиото се включва всичко, което показва хронологично уникалността и индивидуалността в развитието на детето; резултати от постиженията по седемте образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Портфолиото е набор от подбрани и подредени материали, снимки (на предмети, продукти от различните дейности – моделиране, конструиране, игри и т.н.); резултати от дидактични задачи; участие в тържества (снимки и дискове); протоколи от наблюдение; чек листове, които отразяват постигнатите конкретни резултати в развитието и обучението. В детското портфолио се поставят грамоти и отличия, получени от участия в състезания и конкурси.

Информацията и материалите се подреждат в следните три раздела на портфолиото:

<u>Първи раздел:</u> Обща информация за детето

Представянето на детето, включва следната примерна информация:

- Календарна възраст на която детето постъпва в детската градина.
- Семейството и семейна среда.
- Особености при адаптация към нови условия; Как е преминал процесът на адаптиране към детската градина и живота в групата.
- Особености, напредък и затруднения в областите: здравното, физическото и двигателно развитие; социално, емоционално, познавателно, езиково и комуникативно развитие.
- Особености, успехи и затруднения при учене, игри и активности.
- Изявени интереси и способности.
- Приятели, занимания и игри и др.
- Дейности и интереси извън детската градина.

Ако учителят не разполага с информация, не е необходимо да я описва. Описанието е автентичен разказ на детето, в който е включено само това, което учителят е регистрирал чрез обективни

научни методи.

Втори раздел: Резултатите от постиженията на детето в процеса на социализация, възпитание и обучение на детето в детската градина.

Трети раздел: Обобщение за готовността на детето за училище. Препоръки за насърчаване и мотивиране на детето за дейности стимулиращи личностното, емоционално и социално развитие. Представянето на всички материали е хронологично, от първа до подготвителна група за училище. Към всеки раздел може да има приложение в което да се добавят: материали, доказателства отзиви и оценки (от музикален ръководител; ръководители на допълнителните дейности, провеждани в детската градина, колеги от други групи), грамоти и отличия и др. **Всички събрани материали в портфолиото трябва да бъдат датирани и подписани от учителите в групата.**

Външно оформяне на портфолиото: В индивидуална папка се поставя съдържанието на портфолиото. Всеки раздел на портфолиото се поставя в отделен пластмасов джоб или плик – в който се събират съответните материали. За по-красиво оформление, всеки раздел – може да бъда в различен цвят. По този начин по-лесно ще се откриват отделните раздели. В трета и четвърта подготвителни групи е желателно детето да участва във външното оформление на своето портфолио. Може да нарисува или направи колаж на тема: „Автопортрета", „Моята група", „Моето семейство", „любимите ми герои" и т.н.

Изискванията към учителя при събиране и създаване на детското портфолио:

•Да прояви обективност при събиране и рецензиране на материалите в портфолиото.

•Да включва всичко, което смята, че е полезно и необходимо за детето, за да уважи неговата личност, достойнство.

•Да открива промяната и динамиката в развитието на детето чрез получените резултати.

•Да открива потенциала на детето.

•Да разпознава затрудненията на детето.

•Да насърчава детето и родителите в процеса на промяна на детското развитие.

И така, чрез портфолиото се документира процесът на развитие и учене, различните нива през които преминава детето, както и постиженията в различните образователни направления. Портфолиото онагледява тези нива, прави ги "видими" и помага да се направят изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето.

В края на предучилищното образование портфолиото се предава на родителите. С оглед индивидуалните особености в развитието и постижения на детето в предучилищна възраст, които са отразени в неговото портфолио – е желателно родителят да запознае началния учител с портфолиото на детето си. По този начин се осигурява приемственост и продължаващо взаимодействие между родителите и новата образователна институция – училището. А по отношение на детето – да се намали тревожността и стреса при предстоящата му адаптация в новата училищна среда.

Установяване на готовност на детето за училище.

Готовността на детето за училище да се отчита по пет показателя: физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето. За всеки показател се приписват критерии, за да може да бъде отчетен. Отчитането на показателите за установяване на училищна готовност се извършва чрез двете форми – портфолио и протоколи за наблюдение. Установяването на училищна готовност се извършва 14-дневен срок преди края на учебното време. Резултатите се вписват в удостоверение издадено от детската градина. Резултатите за родителя се оформят в самостоятелна бланка за информация за резултатите от предучилищното образование.

Критерии	Показатели	Форма на отчитане
Физическо развитие	Очакваните резултати по образователно направление Физическа култура.	Медицински картон Портфолио.

	Подвижни игри. Детски спорт	Индивидуален протокол
Познавателно развитие	Очакваните резултати по образователни направления: Математика; Околен свят; конструиране и технологии.	Портфолио Индивидуален протокол
Езиково развитие	Очакваните резултати по образователно направление по Български език и литература. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Социално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: математика, околен свят, конструиране и технологии. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Емоционално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: музика, изобразително изкуство, околен свят. Игри.	Портфолио Индивидуален протокол

Национални Програми и Проекти:

- НП „ Без свободен час“ Модул „ Без свободен час в детската градина“.
- Проект BG05SFPR001-1.003-0001 „Силен старт“, финансиран от Програма „Образование“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз.
- Проект за кандидатстване за предоставяне на средства за подпомагане на физическото възпитание и спорта за 2027 г.
- Национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“
- Емоционален комфорт и успешна адаптация на децата чрез прилагане на Педагогическа Практика „ Утринна приказка“ и Педагогическа Практика „ Утринна история“ като дейностен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на педагогически и медицински специалисти в детската ясла
- Национална програма „Умения на фокус“
- Национална програма „Хубаво е в детската градина“
- Национална програма „Заедно за всяко дете“
- Национална програма „Без агресия за сигурна образователна среда“
- Национална програма „Квалификация“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“,
- Програма ЕРАЗЪМ +

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ И ФИНАНСИРАНЕ

ПРИОРИ-ТЕТНО НАПРАВЛЕ НИЕ	ГО-ДИ Н А	ДЕЙНОСТ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ОТГ ОВО РНИ К	ФИ НАН СИР А НЕ
1.Утвърж-даване на детската градина като институция с благоприят на среда за качествено предучилищно образование**.**	2024	Доразвиване на педагогическата практика „Утринна приказка“,чрез провеждане на дейности по ателиета: „Мажоретен състав“, „Музика“ , „ Български фолклор“ и „Изобразително изкуство“.	Осигуряване на целенасочена подкрепа за прилагане на творчески и иновативни решения за работа на работещите учители, които търсят и постигат промяна за активно взаимодействие с участниците в образователния процес се изгражда постепенно и всекидневно като се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството в резултат на всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност.	Пед. екипи на групите	От бюджет а на ДГ и НП „ Хубаво е в детска та градин а“
	2025	Провеждане на дейности по ателиета: „Аеробика“, „Мажоретен състав“, „Здравословно хранене “ и „ Български фолклор“ . **Прилагане на** Педагогическа Практика „Утринна история” Дейностен психолого-педагогически и методически „практико-приложен	Проектът „Здравей, Здраве! - Здравословно хранене и активен начин на живот за щастливи деца“, ще допринесе за изграждане на позитивна образователна среда, подкрепяща здравословното хранене и здравословен начин на живот на децата. С неговото реализиране ще се надгради екипната работа между педагогическите и непедагогическите специалисти, ще се	Пед. екипи на групите	От бюджета на ДГ и НП „ Хубаво е в детска та градина “

		модел за съвместна работа на педагогически и медицински специалисти в яслените групи.	подобри комуникацията с родителската общност и ще се повиши тяхната ангажираност в образователния процес на децата им. Усъвършенстване на образователните програми за деца от ранна възраст по посока личностно ориентиран модел, и създаващи възможности за тяхното ефективно прилагане в по-широк възрастов диапазон (през ранното детство).		
	2026	Доразвиване на педагогическата практика „Утринна приказка“ и ПП“ Утринна история“	Прилагането на иновативни елементи на педагогическо взаимодействие в детската градина е възможност за надграждане на предвидените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование очаквани резултати и реализирането на дейности, планирани и оценени като ефективни от педагогическите специалисти. Недостатъчното стимулиране на човешките взаимодействия се свързват с по ниски обучителни постижения, което на свой ред води до намаляване постиженията на детето в живота, и като резултат е неуспешното му		От бюджета на ДГ

			поведение в обществото. Инвестирането в образование от ранна детска възраст има висока икономическа стойност и води до формиране на добри навици и социални умения за децата.		
	2027	Работа по Национални програми и проекти - проект „ Силен старт“	Разработен и приложен модел за взаимодействие с децата и техните семейства за усвояване от децата на система от знания, умения и навици.	Пед. екипи на групите и мед. сестри	От бюджета на ДГ
	2028	Провеждане на разходки, игри, дейности на открито и закалителни процедури, съобразени с всеки сезон.	Повишаване устойчивостта на детския организъм към влиянията на външната среда	Пед. екипи на групите и мед. сестри	От бюджета на ДГ
	2029	Провеждане на работилница за родители и тематични родителски срещи със специалистите от Проект „ Силен старт“	Взаимно познаване и разбирателство между детската градина и семейството.Работещо партньорство в интерес на детето и неговото пълноценно развитие	Пед. екипи на групите и мед. сестри	От бюджета на ДГ
2.Перманентно повишаване квалифика-цията на педагогичес-ките специалисти и непедагоги-ческия персонал.	2024	Обучителен курс „Комуникативни умения в образователна среда“	Подобряване качеството на възпитателно-образователната работа, вследствие нарасналата педагогическа и професионална компетентност на служителите в детската градина	Пед. специалисти	От бюджета на ДГ
	2025	Обучителен курс „Развиване на умения за провеждане на STEM интегрирано обучение”		Пед. специалисти	От бюджета на ДГ

	2026	Обучение „Електронното портфолио като инструмент за атестиране и професионално развитие на учителя „		Всички педагогически специалисти на детската градина	
	2027	Обучителен курс „Иновативни форми и методи в процеса на обучението“		Пед. специалисти	От бюджета на ДГ
	2028	Обучение проведено от БЧК на тема „ Първа долекарска помощ на деца до 8 годишна възраст“.		Целия екип на детската градина	От бюджета на ДГ
	2029	Обучителен курс „Творческата игра като метод за нравственото формиране на личността на подрастващите“		КПТВ	От бюджета на ДГ
3.Осъществяване на активно взаимодействие и сътрудничество с	2024	Общородителска среща с лектория на тема: „ Здравей, здраве““ Работа по Проект „ Силен старт“ и НП „ Хубаво е	Приобщаване на родителите към дейности, свързани с живота на ДГ	Обществен съвет пед. екипи	От бюджета на ДГ

родителите и социално педагогическите фактори на общността.		ДГ"		на групите	
	2025	Общородителска среща с лектория на тема: „„Как да помогнем на детецата да растат здрави -- Здравословно хранене“ Работа по Проект „ Силен старт“ и НП „ Хубаво е ДГ"		Общест-вен съвет пед. екипи на групите	От бюджета на ДГ
	2026	Работа по проекти по Национална програма НП „ Умения на фокус“ Проект „Силен старт“ и други. Провеждане Анкети с родители за Нагласите на родители за участие в дейности на територията на ДГ и извън нея		Общест-вен съвет пед. екипи на групите	От бюджета на ДГ
	2027	Провеждане Анкети с родители за : проучване интересите и мненията и предпочитанията на родителите относно организацията и съдържанието на дейностите в ДГ Работа по Проект „Силен старт“		Общест-вен съвет пед. екипи на групите	От бюджета на ДГ
	2028	Тематични родителски срещи и дискусии на тема: „За здравето на нашите деца“ Работа по Проект „ Силен старт“		Общест-вен съвет	От бюджета на ДГ

	2029	Общородителска среща с лектория на тема: „ Емоционална интелигентност“ Работа по Проект „ Силен старт“		Общест-вен съвет	От бюджета на ДГ

4.Обогатяване дидактичната база, съобразно приоритетите в работата на детската градина.	2024	Закупуване на северняшки народни носии	Повишаване ефективността на възпитателното взаимодействие	КПТВ	От бюджета на ДГ
	2025	Закупуване на народни носии от различните фолклорни области. Закупуване на дидактични материали за провеждане на ПП „ Утринна история“ за двете яслени групи		КПТВ	От бюджета на ДГ
	2026	Закупуване на дидактични материали за провеждане на ПП „ Утринна история“ и ПП „ Утринна приказка“. Закупуване на тениски с логото на ДГ за една възрастова група.		КПТВ	От бюджета на ДГ
	2027	Закупуване на дидактични материали за обезпечаване дейността на работа на всички възрастови групи. Закупуване на народни носии от различните фолклорни области.		КПТВ	От бюджета на ДГ
	2028	Закупуване на народни носии от различните фолклорни области. Закупуване на дидактични материали за обезпечаване дейността на работа на всички възрастови групи.		КПТВ	От бюджета на ДГ
	2029	Закупуване на народни носии от различните фолклорни области. Закупуване на дидактични материали за обезпечаване дейността на работа на всички възрастови групи.			
5.Развитие и подобрения във вътрешната среда на детската градина.	2024	Подмяна на подова настилка/ балатум с ламинат/ в група „ Бонбони“ и закупуване на една дидактична секция. Подмяна фаянсови плочки в умивални и гърнални в яслени групи	Създаване на естетизирана обстановка ибезопасни условия за здравето на децата.	Главен счетоводител и директор	От бюджета на ДГ
	2025	Дидактична Секция- за една възрастова група; легла за група „ Бонбони“; аудио уредба; 2 компютъра- домакин и главен счетоводител		Главен счетоводител и директор	От бюджета на ДГ
	2026	Дидактична Секция- 2 бр. за две възрастови групи; легла за една яслена група; Климатик за кухненски блок и ламинат за двете яслени групи		Главен счетоводител и директор	От бюджета на ДГ
	2027	Подмяна на двата санитарни нвъзела в двете яслени групи Дидактична Секция- 2 бр.за двете яслени групаи;		Главен счетоводител и директор	От бюджета на ДГ
	2028	Подмяна на двата санитарни нвъзела в двете яслени групи Дидактична Секция- за една възрастова група; легла за една яслена група;		Главен счетоводител и директор	
	2029	Цялостен ремонт за обновяване на ДГ, реконструкция / изграждане на физкултурен салон/ и енергийна ефективност		Главен счетоводител и директор	Програма „ Развитие на регионите 2021-2027

ФИНАНСОВ ПЛАН

№	Вид на разхода	Разчет	Обща сума	В това число	
				Собствени средства	Средства, получени от делегирания бюджет
1.	Заплати	395 700	395 700	-	395 700
2.	Допълнително възнаграждение	35 000	35 000	-	35 000
3.	Оборудване	-	-	-	-
4.	Разходни материали	26 167	26 167	1 167	25 000
5.	Канцеларски принадлежности	4 000	4 000	-	4 000
6.	Командировъчни	200	200	-	200
7.	Печатни материали	1 500	1 500	-	1 500
8.	Връзки и комуникации	-	-	-	-
9.	Услуги от консултанти и експерти	-	-	-	-
10.	Други ...	110 663	110 663	-	110 663
	Общо	573 230	573 230	1 167	572 063

Стратегията за развитието на детската градина се актуализира в следните случаи:

5. в края на двегодишния период от приемането й и след приключване на визирания 5-годишен период;
6. началото на всяка учебна година, след анализ на постигнатото до момента и дифиренциране на възникнали затруднения и нововъведения в образователната система;
7. при настъпили промени в организацията на дейността на детската градина;
8. при промяна на нормативната база в образованието, отнасящи се до предучилищното образование.

Стратегическите цели и приоритети се контретизират и детайлизират в Двегодишен план за действие и финансиране и всяка година чрез Годишен план за дейността на детската градина, с посочени конкретни отговорници и срокове за изпълнение. Задачите за постигане на стратегическите и специфичните ца институцията цери се планират в стратегията по години, като резултатите се отчита в края на всяка учебна година.

Анализите за изпълнението на стратегията се приемат с решение на педагогическия съвет.

Приложения:

- Мерки за повишаване качеството на образованието в ДГ „ Зорница“- ***Приложение№1***
- Правилата за прилагане на вътрешната система за осигуряване на качеството на образованието и обучението в детска градина „Зорница”- гр. Плевен - ***Приложение № 2***

Анкета за самооценка на качеството на образованието - директор

Анкета за самооценка на качеството на образованието – педагогически специалисти

Анкета за оценка на качеството на образованието – родители

План за патриотично възпитание,формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности в предучилищна възраст в ДГ „ Зорница“ гр. Плевен- ***Приложение № 3***

- План за Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности“ – ***Приложение № 4;***
- Плана за гражданско, здравното, екологичното и интеркултурното образование**-** ***Приложение № 5;***
- Правила и мерки за обхват на децата в задължителна предучилищна възраст при ДГ „Зорница“ гр. Плевен **-** ***Приложение № 6;***

- План за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи в детска градина „Зорница” **– *Приложение № 7;***

- Програма за приобщаващо образование и в детска градина „Зорница” – **– *Приложение № 8;***

- Политиказа обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие на детето в детска градина „Зорница“- ***Приложение № 9;***

- Координационен механизъм за противодействие на насилието и тормоза в институциите в системата на предучилищното образование - ***Приложение № 10;***
- Програма за превенция на ранното напускане на детската градина - ***Приложение № 11;***

ДИРЕКТОР: .....
СИЛВИЯ ДИЯНОВА